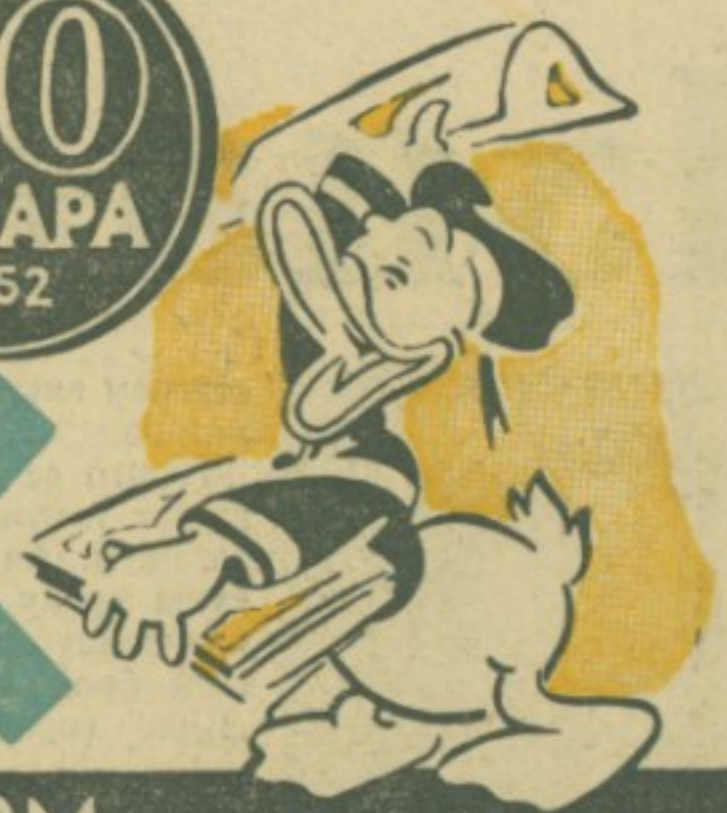

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XX — Број 360
Субота, 22 новембар 1958

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ИДЕЈА О
ОДЛАСКУ НА
РИВАРЕЊЕ
ЈЕ ИЗВРШНА!
САМО... КУДА
КЕМО?

У ОВО ДОБА
ГОДИНЕ НЕМА
НИЈЕГ ПОГОД-
НИЈЕГ ОД
ГОЛФСКЕ
СТРУЈЕ...

НАБАВИО САМ МАПУ
КАРИПСКОГ МОРА...
ТАМО СУ СВА ОСТРВА
ПОДЈЕДНАКО ЛЕПА!
ИЗАБЕРИТЕ ВИ,
ДЕЈЛ!

ОЈАЈНО!
ЗАТВОРИЊУ
ОЧИ И...

ШТА
САМ
ИЗАБРА-
ЛА?

ОСТРВО БИМИНИ... МЕЂУ
ЗАПАДНОИНДИСКИМ ОСТРВИ-
МА... ТУРИСТИ ГА НЕ ПОСЕКУ-
ЈУ! КАО ПОРУЧЕНО ЗА НАС!

ПА, КАКО СЕ
ОСЕКАТЕ КАО
ОБИЧАН ПУТ-
НИК, ГОСПО-
ДИНЕ ФЛА-
ШЕ?

ИЗВР-
ШНО!

ВЕРОВАТНО
КАО КАПЕ-
ТАН ПРЕКО-
ОКЕАНСКОГ
БРОДА НА
ОБИЧНОЈ
СКЕЛИ!

НИСАМ НИ ОСЕТИО
КАД СМО УЗЛЕТЕЛИ!
НЕМАТУЊАЊА РА-
КЕТЕ... СТАЊА БЕЗ
ТЕЖИНЕ! ОВО ЈЕ
ЗА МЕНЕ!

У ОХОР!

ТРЕБАЛО БИ
МЕШЉЕ ДА
ОСТАЈЕШ НА
ЗЕМЉИ,
ФЛАШЕ!

ПРОЗ ТРИ ЧАСА

МММ...
МММ
КАКВО
ДИВНО
МЕСТАШЋЕ!

ИЗНАЈМИКЕ-
МО ЈЕДАН
ВЕКИ МОТОРНИ
ЧАМАЦ!

ДА... АЛ' ТЕК
ПОШТО
ЈА ПРВО
ОБИЉЕМ
ТРО-
ВИНЕ!

ОВДЕ ВАМ ЈЕ
КАРТА ПЛОВИДЕБЕ!
БРОДИК ЈЕ
СПРЕМАН ЗА
ПОЛАЗАК!

ХВАЛА, КАПЕ-
ТАНЕ! ДОВИЈЕ-
ЊА... КРОЗ
МЕСЕЦ
ДАНА!

ЖЕЛИМ ВАМ УСПЕХ
У РИБОЛОВУ И... НЕ ЗАБО-
РАВИТЕ ДА ПРАТИТЕ
ИЗВЕШТАЈЕ О ВРЕ-
МЕНУ...

... У СЕЗОНИ
УРАГАНА ТРЕ-
БА БИТИ ОПРЕ-
ЗАН!

ВЕК ДВА
ДАНА А НИЈЕДНЕ
РИБЕ! АКО СМО
ЖЕЛЕЛИ ОДМОР...
ИМАМО ГА!

НЕ НЕРВИ-
РАЈ СЕ, ДРАГИ!
ТО ТВОЈЕ
МРГОДНО ЛИЦЕ
РАСТЕРУЈЕ
РИБЕ!

ОХО! НЕШТО ВЕЛИ-
КО ЗАПРИЗЛО
ЈЕ МОЈУ
УДИЦУ!

И МОЈУ!
ФЛАШЕ!
ФЛАШЕ! ШТА
ДА РА-
ДИМ?

ОДМОТАЈ
МАЛО
КАНАП...
А ЗАТИМ
ЗАТЕЖИ!

ОХ! АЛА ВУЧЕ!
ДЕЈЛ, ОДВУЖИ
КЕ И НАГ!

- У овом броју
- ГАРДЕРОБА НА ШИХ ПРЕДАКА
 - ИЗНАД БЕЛОГ ПАКЛА
 - НАПАД ДИНГОСА
 - И МНОГЕ ДРУГЕ ЗАНИМЉИВОСТИ
 - СТРИПОВИ:
Биш челик, Паја, Ми-
ли, Флаш Гордон, Бим
и Бум, Светлост у шу-
ми, Попиј и Вучко

НАСТАВИЊЕ СЕ

А.Т./2/54

Изнад белог пакла

СОЛОМОН — АВГУСТ АНДРЕ

Соломон-Август Андре није био ни сањалица ни путолов. Имао је четрдесет година, радио је као апотекар, и био озбиљан и угледан грађанин малог места Грана, у Шведској. Али, привлачило га је путовање ваздушним балоном. Шеснаестог марта 1894, после седнице Шведског антрополошког друштва, он приђе чуденом науч-

У ЈУТРО, 11 ЈУЛА 1897 ГОДИНЕ, ПРЕД ОЧИМА ОДУШЕВЉЕНЕ ПУБЛИКЕ, ОГРОМНИ БАЛОН „ЕЈРН“, СНАВДЕВЕН КАО КАКОВ БРОД, УЗЛЕТЕО ЈЕ ПРЕМА СЕВЕРНОМ ПОЛУ.

нику-истраживачу Норденскјолду и рече:
— Зашто не бисмо покушали да стигнемо до Северног пола помоћу ваздушног балона? Ја сам већ успео да до-

ПОСЛЕ ТРИДЕСЕТ И ТРИ ГОДИНЕ, КАД ЈЕ КАПЕТАН ЕЛИАСАН НАИШАО НА ОСТАТКЕ НАСТРАДАЛОГ БАЛОНА, МОРНАРИ СУ ЗАТЕКЛИ ЧИТАВУ ГРЕЈАЛИЦУ ПУНУ ПЕТРОЛЕЈА. ЈЕДАН ОД ЊИХ ПРИНЕО ЈЕ ЗАПАЉЕНУ ШИВИЦУ И ПЛАМЕН СЕ ПОЈАВИО.

стигнем висине од 3.390 и 3.487 метара.

Пошто се Норденскјолд сложио с његовим опширним излагањем, Андре одлучи да окуша срећу па наручи да се у Француској изради ваздушни брод коме је дао име „Ејрн“ (орао).

Прави ваздушни брод

Чим се пронела вест о Андреовом плану, у Шведској, а и у другим земљама започела је полемика. Као што обично бива, људи су се поделили у два табора и док су се они препирали ваздушни брод по Андреовим нацртима је завршен. Пречник му је био 36 метара, целокупна запремина је износила 4.500 кубних метара, а снага пењања имала је да достигне 12.000 кг.

Корпа балона била је довољно велика да прими Андреа и његова два сапутника, као и 767 килограма намирница у чврстом стању и 200 килограма течности (воде, пива, алкохола, течног горива), инструменте за испитивање, логорску опрему и 345 килограма песка који је служио као баласт. Пошто у корпи нису смели да пале ватру, за „примус“ је била начинена „кућица“, осам метара испод дна корпе а кување је имало да се нагледа помоћу огледала.

Располагали су са три постоље, имали су столице, носили су пушке и муницију. Вођ експедиције се нарочито поносио својим изумом — три једра служила су за управљање балоном.

Први су овог ваздушног циона видели посетиоци на Светској изложби у Паризу. Потом је балон са целокупним материјалом пренет на једно мало острво Данске одакле су Андре и његова два пратиоца, Нилс Стриндберг и физичар Франкел, имали да полете једанаестог јула 1897 године.

Тог јутра на узлетницу се окупила маса света. Небо је било чисто, сјјало је сунце и сви су се осећали радосни изувев једне младе девојке, Ане — Стриндбергове веренице. Нису помагале никакве утехе да ће јој голуби писмоноше доносити вест од Нилса.

Три дана изнад белог пакла

— Јесмо ли спремни? — узвикнуо је Андре друговима у корпи.

— Јесмо!
— Сеците ужад! — рекао је расположено онима на земљи.

И балон је кренуо. Али, узлетање је ишло споро и путници су стално мора-

ли да се ослобађају цакчића с песком. Брзина је износила пет метара у секунду, што значи свега 18 километара на сат.

Међутим, расположење је било изврсно. Разговарали су, читали, Стриндберг је писао вереници, а дежурало се на смену.

Дванаестог јула путнике „Орла“ обузело је мало неспокојство, јер су стално ниско летели. Бацили су сав баласт, али без резултата, и брзина се чак смањила на три метра у секунду. Увече је још сунце заменила густа магла. Једра су отказала послушност. Летели су толико ниско да су се крајеви конопца вукли по тлу. Испод њих смењивали су се час ледене санте час море.

Тринаестог јула у пет часова ујутру први пут су угледали жива бића: два моржа, који су безбрижно лежали на санти.

У седам је Стриндберг спремно топао доручак за посаду

ФРАНКЕЛ, ФИЗИЧАР

а увече је написао писмо Ани у коме је стајало и ово: „Око подне надлетели једну санту на којој су блештале кржаве мрље. Трагови оброка неког вука!“

Међутим, из бродског дневника се види да је ситуација била врло озбиљна: корпа се вуче по неравном тлу и све што је у њој отскаче и пада.

„Чудно је ово путовање изнад поларног мора“ — записао је Андре у бродском дневнику. „Ко зна када ћемо добити следбенике? Да ли ће нас сматрати лудима?“

„Можда ћемо изгубити и живот у овој пустињини, али свеједно је ако умremo. Учинили смо оно што смо учинили...“

Ноћ је била веома хладна. Нико није смео да промолти нос да би погледао инструменте. Ујутру је Стриндберг разделио нову обућу и одећу: кратке вуnene чарапе, дугачке чарапе од кострети, чизме постављене крзном и остало. Али, ветра је нагло нестало и балон је пао на санту.

Четрнаестог јула ветрић их је покренуо даље и корпа је отскакала ударајући о хридице. За тридесет минута осам јакних судара. Корпа је сваког часа могла да се распадне. Али, они су забележили: „Расположени смо. Кладимо се када ће се догодити нови потрес“.

Пошто су се лишили многих ствари бацили су чак и котву која је требало да држи шведску заставу кад стигну на пол. Најзад, одлуче да се искрцају чим наиђу на сигурну санту.

Андре је пустио вентил и „Орао“, чудотворна птица, чији је лет три дана раније по-

здравило читаво човечанство, спласнула је као крпа. Три храбра истраживача спустила су се на санту која је била ишарана барицама и водњаким пукотинама. Па ипак расположење их није напуштало. „Срећно се искрцали. Спасли сав пртљаг“. Јављали су по голубу писмоноши.

На леду

Триста километара удаљени од најближег поларног гла, они су оставили за собом спласнутог „Орла“ и са најпотребнијим пртљагом кренули на север. Било им је тешко, али се нису предавали. Не само да је требало корачати већ и вући саонице са неколико стотина килограма терета: хране, опреме за становање, инструмената за рад и један лаки чамац.

У једном писму, под шатором, Стриндберг је писао Ани: „Верујемо да ћемо се вратити пре зиме. Не брини. Проживљавамо дивне дане“. А у другом писму каже: „Најкуснији делови вука су — мозак, бубрежњак и поребрица“.

Пешаче по десет часова на дан, али прелазе врло мало, јер заједнички гурају санке.

Мада је зима и невреме, они 25 јула свечано прослављају Анин рођендан. Пију вино, наздрављају и певају.

Двадесет шестог јула је таква мећава да нису смели да мрдну из шатора.

Гурајући санке дуж једне пукотине Стриндберг је пао у воду и једва био спасен.

Двадесет седмог јула два курјака су се увукла у шатор и десетковала им намирнице. Саонице, које су у почетку биле тешке по 210 до 220 кило-

НИЛС СТРИНДБЕРГ

грама, смањиле су своју садржину готово на пола. Па ипак напредују споро. За пет дана прешли су дванаест километара.

Храна им нестаје. Понекад убију и вука, али у старих је месо тврдо и не може да се једе.

Андре, Стриндберг и Франкел храбро се пробијају напред, мада је резултат слаб: превалили су свега педесет километара и погрешили правац.

Тридесет и првог августа они су очевици дивног приказа — поноћног сунца, али они једини знају колико су платили то уживање.

Тринаестог септембра, изнемогли, болесни од дизентерије и гладни почињу да граде склониште од ледених блокова. Стриндберг пише својој вереници: „Налазимо се на Белом Острву, пулом као што није ниједно на Арктику. Нашли смо миран кутак да проведемо зиму и сада градимо наш замак...“

У току ноћи између трећег и четвртог октобра кратка али

изванредно снажна олуја срушила је делове њиховог „замка“ који их је поклопио. Повређени, једва су провели ноћ. Последње речи забележео је Стриндберг у дневнику, 5 октобра 1897 године:

„Селимо се... Ово место смо назвали... Шатор... Колиба... Полако се крећемо...“

Тридесет три године касније, 10 августа 1930, капетан норвешког брода „Братвег“, сисао је на Бело Острво да се мало прочета. Понео је собом ловачку пушку и морнари су му довикнули:

— Капетане, срећан лов!

Сат касније капетан се вратио на брод и усплахирено викнуо:

— Брзо! Пронашао сам остатке Андреове експедиције! Занста, то су били остаци. Један смрзнути леш без главе лежао је упола закопан у снегу, с подераним чакширама. То је свакако било дело неког поларног вука. На капуту се јасно могло прочитати „А“. Крај њега се налазила пушка. Само неколико метара даље морнари су наишли на гроб: белу хумку покривену камењем. У њој је лежао Стриндберг сахрањен са свим белешкама и документима експедиције и са писмама које је писао Ани али их није послао. Неколико дана касније, после упорног трагања, пронађен је и Франкелов леш.

Четвртог септембра 1930, кад је брод с њиховим посмртним остацима пловило покрај шведских лука ка Тромсеу, све су застале биле оборене на пола копча. Грађани су немо пратили повратак поларних истраживача у домовину.

У великој погребној поворци, која је у ноћи између 6 и 7 септембра са буктињама испратила тела Андреа, Франкела и Стриндберга, налазила се и једна тужна старица. То је била Ана.

Занимљиви угао

ПТИЦА КОЈА ЈЕ ДОНЕЛА КРАМЕТВО

ЦАДУ РАИ ПОСТАО ЈЕ КРАЈ ИНДИСКЕ ПОКРАЈИНЕ ГАРА ЗА — ХВАЉУЈУЋИ СВОЈОМ ПИТОМОМ ПЛАВОЈ КРЕЈИ. ЦАДУ ЈЕ БИО ЈЕДАН ОД МНОГИХ ПРОСИЛАЦА ПРИНЦЕЗЕ ОД ГАРЕ. ПРИНЦЕЗА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ПОЂЕ ЗА ОНОГ КОГА БУДЕ ИЗАБРАЛА ПТИЦА. КРЕЈА ЈЕ СЛЕТЕЛА, ПРИРОДНО, НА ГЛАВУ СВОГ ГОСПОДАРА. ТАКО ЈЕ ЦАДУ ПОСТАО КРАЈ ГАРЕ, КОЈОМ СУ ЊЕГОВИ ПОТОМЦИ ВЛАДАЛИ 1.020 ГОДИНА

МАЛТЕШКА МАЧКА
ЈЕДИНА ЈЕ ЖИВОТИЊА КОЈОЈ НА ЈЕЗИКУ РАСТУ ДЛАКЕ

МАЛО ОБИЧНЕ КУХИЊСКЕ СОЛИ ДОДАТЕ ВОДИ У КОЈОЈ СЕ РАЗВИЈА ОВА РИБА (Fundulus) УЧИНИКЕ ДА РИБА БУДЕ ЈЕДНООКА

СВУДА

Пре петнаест година у САД је почела да ради прва електронска машина за рачунање или како су је тада називали „бројчани интегратор и аутоматска рачуналка“. Отада је израда рачунаских машина напредовала.

Банке, заводи за осигурање, велике трговачке куће и предузећа располажу сопственим рачунаским машинама које им обезбеђују и брзину и тачност.

Петнаестогодишњица прве електронске рачунаске машине поклапа се са стварањем међународног рачунаског центра у Риму који су основали

УНЕСКО и италијански Институт за вишу математику. Замисао о стварању овакве установе није нова. Још 1949 године о овоме је расправљао Економски и Социјални савет УН када је група стручњака захтевала израду листе међународних лабораторија за истраживања. Идеја за стварање овог међународног центра је француског професора Пјера Огера, члана француске делегације на првом заседању УНЕСКО-а 1948 године.

Међународни рачунаски центар је почео пословање јануара 1957 године. Његов основни задатак је да успостави узајамну помоћ између установа и појединачних стручњака у разним земљама. Осим тога овај центар би требало да стручно оспособљава кадрове, као и да пружа помоћ државама и међународним институцијама које немају свој кадар и опрему или потребна искуства за монтажу и руковођење оваквим машинама. Многи институти и организације су већ изразили спремност да сарађују с овим центром. Он ће издавати свој билтен о текућој проблематици и са информацијама које треба да олакшају коришћење и употребу електронских рачунаских машина

ИНСЕКТИ - НАЈМНОГБРОЈНИЈИ

Стручњаци сматрају да на земљи живи најмање један милион животињских врста,

од чега око 800.000 врста инсеката. Сматра се да биљних врста има најмање 250.000.

ЕПСКА ТРКА

На једном лакоатлетском такмичењу у Даблину одржана је и једна трка која се с правом може назвати епском. Пет учесника су препричали стазу од 1.600 метара за мање од четири минута. Тројица од њих трчали су чак испод званичног светског рекорда од 3 минута и 58 секунди, који је поста-

вио аустралиски тркач Џон Ленди. Први је стигао на циљ Хербо Елиот, такође Аустралијанац, за 3 минута 54 секунде и 3 десетине; други је Мерв Линколи, и он Аустралијанац, за 3 минута 55 секунди и 9 десетина; Ирац Рон Дилени је био трећи са 3 минута 57 секунди и пет десетина; Новозеландани Мјуреј Халберг стигао је четврти са истим временом и пети је био опет Аустралијанац Алберт Томас, са 3 минута, 58 секунди и 6 десетина.

КАКВЕ ЈЕ БОЈЕ ЗЕБРА

Неколико година у Националном географском друштву Сједињених Америчких Држава водила се огорчена дискусија о томе да ли је зебра животиња црног крзна са белим пругама или је њена основна боја бела, а пруге црне?

Недавно је, најзад, то питање коначно решено. Отсада сви треба да знају: зебра је

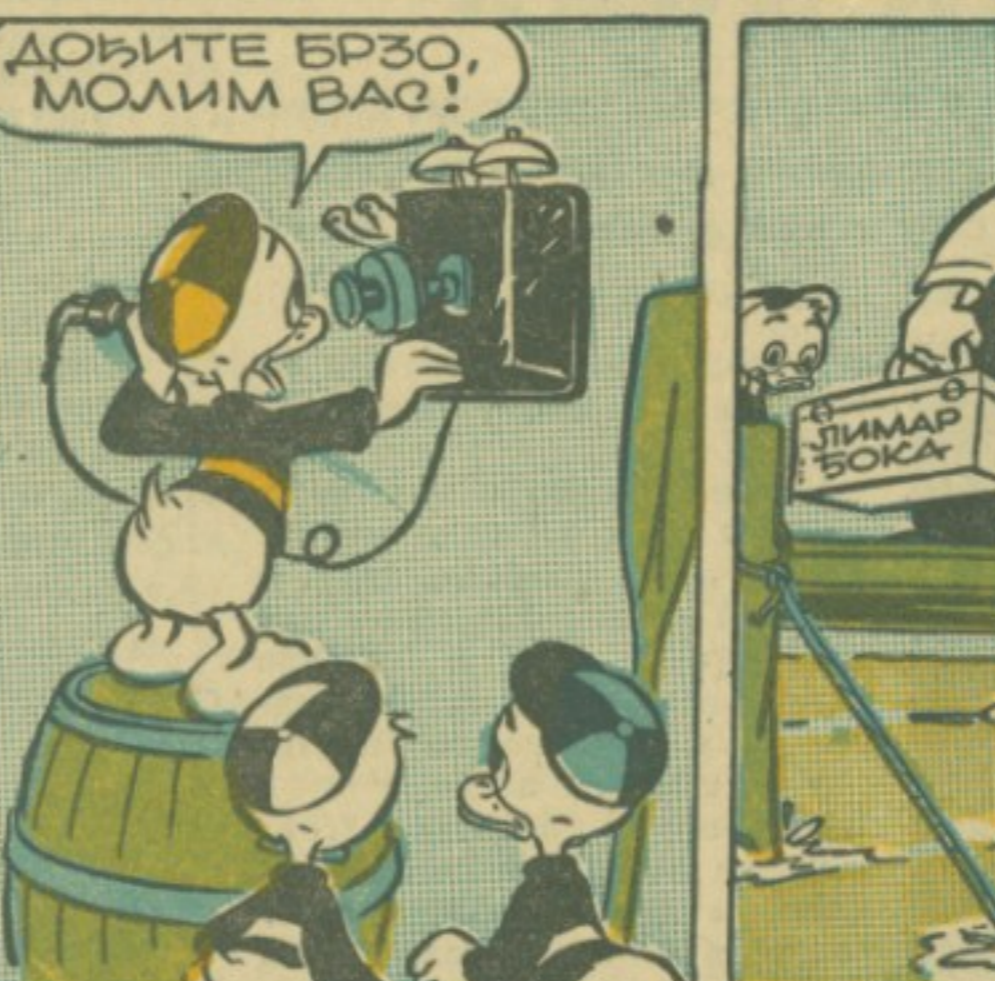
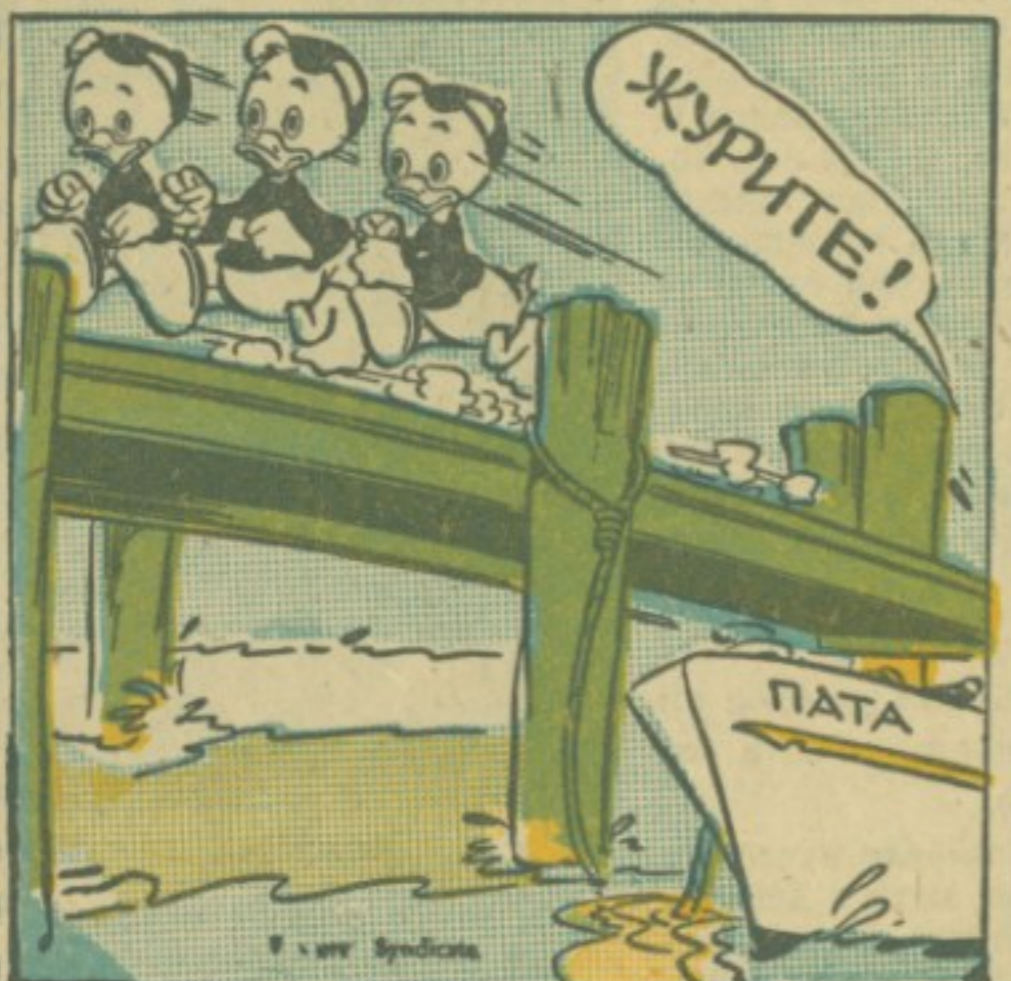
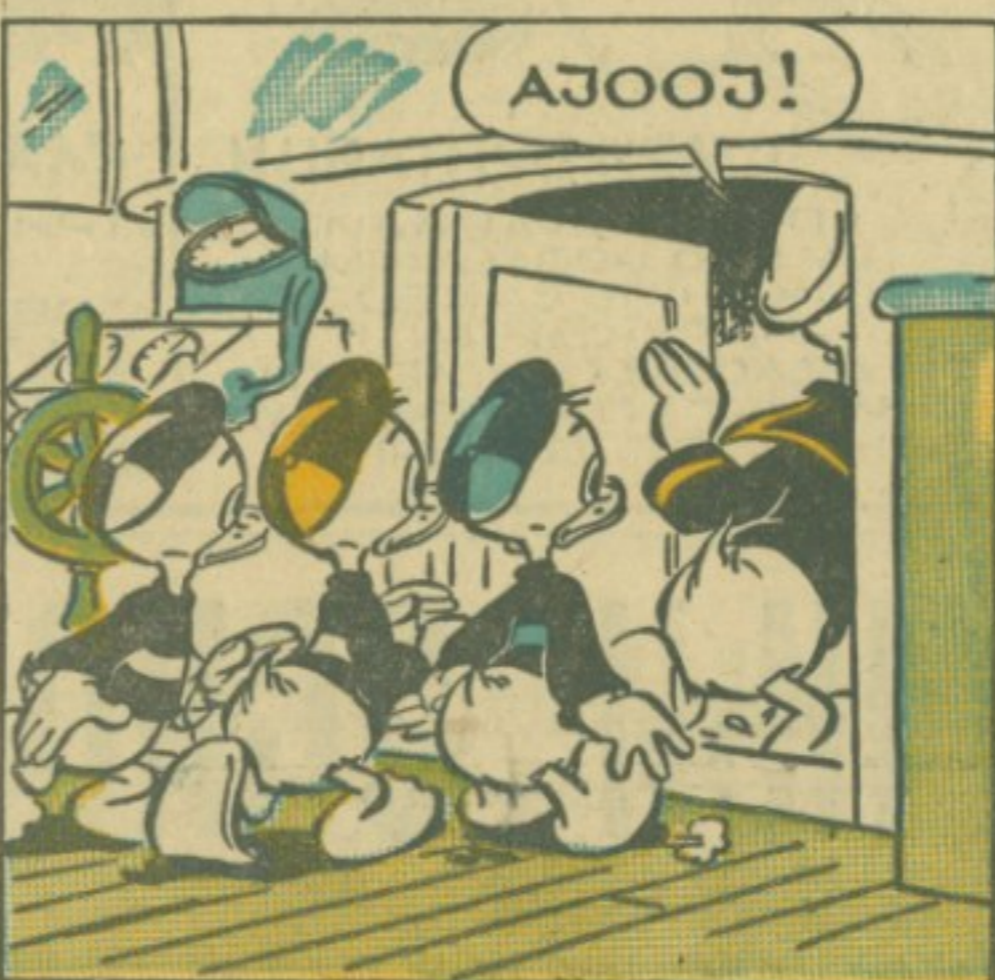

бела животиња са црним пругама. Нажалост, у извештају друштва се не каже на који је начин проблем био решен.

сваког дана

Сваког дана милион и двеста педесет хиљада аутомобила — колико просечно саобраћа у Паризу, — утроши десет милиона литара бензина чije сагоревање оптерети атмосферу града са преко 500 тона најштетнијих честица и гасова...

ПАЈА ПАТАК

ЈОШ ПРЕ

100 милиона година

Елиса, која је уствари прилагођени завртањ, прво за воду, а потом за ваздух, постојала је у природи још пре 110 милиона година. Прототип елисе појавио се у терцијеру у облику једне врсте пужа љускара са спиралном кућицом познатом под именом елисида. Најпопуларнији представник овог рода од 3500 разних врста јесте пуж чије је латинско име „хеликс“.

Овај природни завртањ прилагодио је потребама човека већ славни филозоф Архитас из Таранта (429—347 пре наше ере) пријатељ и савременик Платонов. Свакако је Архитас био најплоднији нова-

т, р кога је видео антички свет. Био је математичар, астроном, државник и генерал. Изумео је између осталог чекрк, четртаљку, прве аутомате и то 2000 година пре Вокансона, а и први принципи авијације његово су дело. Савременици су се дивили томе човеку кад је успео да конструише вештачког голуба који је могао и да лети. Попут Архимед који је свој чувени закон измислио за време купања,

ЗАДРУЖНА НУКЛЕАРНА ЦЕНТРАЛА

Задружна организација за енергетику у месту Елк Ривер у Минесоти почела је да гради прву нуклеарну централу која ће бити готова до краја 1960 године.

Ова централа треба да задовољи потребе 16 срезова у држави Минесота. Њен рад контролисаће задругари који су дали средства за изградњу ове државне и задружне установе. Уместо 200 хиљада тона угља као гориво ће послужити 3,5 кубна метра торпија и урана.

Архитас је пронашао завртањ за време шетње посматрајући једног пужа.

Архитасов завртањ применио је доцније Архимед у многе сврхе. Познато је да је он помоћу принципа спирала успео да подигне ниво Нила и да исуши водооплавна подручја око његовог корита. Неки

сматрају да је он творац и бродске елисе коју је уградио на велики брод тиранина Сиракузе Хиерона. Поузданих доказа за ову претпоставку ипак нема.

Неписмени милански бравар Галијас Роси поново је у 16 веку, независно од својих античких претходника, открио

елису и — полудео од радости. Француски истраживач Ди Ке први је употребио елису на броду почетком 18 столећа. У пристаништу Авр приказан је његов брод како се креће помоћу елисе коју су окретале морске струје.

Швајцарски математичар Да нијел поднео је 1752 године француској Академији наука студију о елиси за бродове која ће се у води окретати огромном брзином. За тај свој рад добио је високу награду.

Француз Поктон је предложио 1768 године употребу елисе са крилцима, а Амекур и Ландел су предлагали у исто време да се елиса употреби за погон „парног аеронефа“, неке врсте парног ваздухоплова. Бродску елису је први патентирао 23 марта 1803 године Француз Далери и приступио на потемех околине, изградњи првог пароброда са елисом који је могао равномерно и доста брзо да пливи. Тек четрдесет година касније његову идеју су поново прихватили и разрадили Соваж, Ериксон и Стефенсон.

Ripley's

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ!

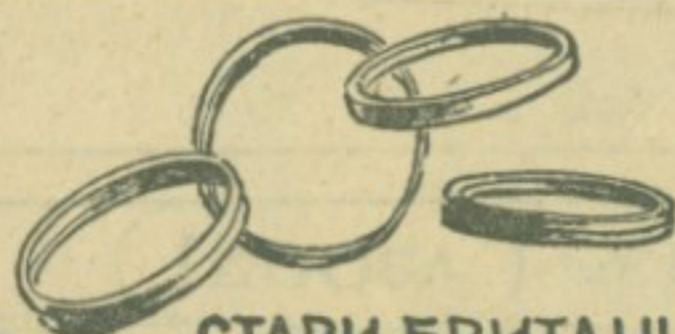
РУЅЕРО

ЈЕДАН ЛЕКАР ИЗ ПАЛЕРМА, У ИТАЛИЈИ, ЈОШ У 13 ВЕКУ ПРЕПОРУЧИВАО ЈЕ ПРОТИВ ГУШАВОСТИ ИЗГОРЕЛИ СУЊЕРО И МОРСКЕ АЛГЕ. 600 ГОДИНА КАСНИЈЕ УТВРЂЕНО ЈЕ ДА БОЛЕСНИЦИМА ОД ГУШАВОСТИ НЕДОСТАЈЕ ЈОД — А ОВОГА ИМА У МОРСКИМ АЛГАМА И СУЊЕРОУ.

ПРАЗНИК ЗБОГ ПАПРИКАША

3-ЕГ ОКТОБРА СВАКЕ ГОДИНЕ У СВИМ КУЌАМА У ЛАНДЕНУ, У ХОЛАНДИЈИ, КУВА СЕ ШПАНСКИ ПАПРИКАШ ЗБОГ ТОГА ШТО СУ ПРЕ 385 ГОДИНА ШПАНСКИ ВОЈНИЦИ, КОЈИ СУ ОПСЕДАЛИ ОВАЈ ГРАД, ИЗНЕНАДА ПРЕКИНУЛИ ОПСАДУ ОСТАВЉАЈУКИ У СВОЈИМ РОВОВИМА КОТЛОВЕ У КОЈИМА СЕ КРЧАО ПАПРИКАШ.

СТАРИ БРИТАНЦИ

УПОТРЕЂИВАЛИ СУ КАО НОВАЦ КОМАЊЕ ОТКИНУТО СА СВОЈИХ НАРУКВИЦА. ТИ ДЕЛОВИ (ЕНГЛЕСКИ СКИЛИНГ) ПРЕТЕЧЕ СУ ДАНАШЊЕГ ШИЛИНГА.

ЗВУЧНО КОРЕЊЕ

НА КАРОЛИНСКИМ ОСТРВИМА РАСТЕ ДРВЕКЕ КОЈЕ ЗА СВАКИ ОГРНАК КОРЕНА У ЗЕМЉИ ИМА ПО ЈЕДАН ИСТИ ТАКАВ НАДЗЕМНОМ НАДЗЕМНО КОРЕЊЕ ВЕОМА ЈЕ ЗВУЧНО И СЛУЖИ ДОМРОЦИМА УМЕСТО ДОБОША.

ЏЕЈН ЛЈУСОН

(1700 - 1816)
ИЗ КЛЕРКЕНВЕЛА,
(ЕНГЛЕСКА)

ДОВИЛА ЈЕ НОВЕ ЗУБЕ У 87 ГОДИНИ И НИКАД ЗА СВОЈИХ 116 ГОДИНА ЖИВОТА НИЈЕ САЗНАЛА ШТА ЈЕ ЗУБОБОЛА.

ЏЕЈН СЕ ТОЛИКО БОЈАЛА НАЗЕБА ДА СЕ НИКАД НИЈЕ УМИВАЛА НИ КУПАЛА.

ПЛАНИНА-ЧАСОВНИК

ТРИ ВРХА У ДОЛОМИТСКИМ АЛПИМА

ЗОВУ СЕ 11-12 И 13 ЧАСОВА ЗБОГ ТОГА ШТО СЕ СУЊЕ ЗАВЛА ИЗДА ЊИХ ТАЧНО У ТО ВРЕМЕ.

ДЕСЕТОГОДИШЊИ ОСНОВАЦ

јунак дана

У тренутку када се у по жару сурвао кров куће, десетогодишњи малишан Ален Бизо улетео је одважно у страшну буктињу и из ње спасао бебу својих суседа која је беспомоћно плакала у колевци већ полуугушена димом.

ног трамвајског кондуктера из Нејја на Марни, у предграђу Париза.

У рано хладно и магловито јутро, у 5 часова, нико живи у Нејју није приметио када је букнула кућица фабричког радника Буауна, који је још пре четири сата, као и сваког радног дана, поравно да би стигао до шест на посао. У кући је остала да послује његова жена са петоро ситне деце од којих је најстарије имало пет година а најмлађе, мали Рашид седам месеци.

Изненада мајка је опазила да је букнула таваница над њеном главом у кухињи. Њихова породична кућица саграђена је била углавном од дрвета. Сва ужаснута она је излетела из куће и почела да запомаже. Најближи суседи, међу којима није уопште било мушкараца, јер су сви већ били отишли на свакодневни посао, појурили су да спасавају пре свега дечицу Буаунових а затим и све што се још могло спасти...

Четворо ситне деце изведено је брзо из запаљене куће. А тада се избезумљена од ужаса и очајања мати сетила да се у кухињи, која се већ била претворила у буктињу, налази још њена беба, седмомесечни синчић Рашид, који је мирно спавао у својој колевци.

У том тренутку пристигла су четири месна ватрогасца. Један од њих је покушао да улети у кућу али у часу када је прекорачио праг кров читаве куће почео је да се руши уз страшан прасак греда и запаљених дасака. Тада се из пламена зачуо плач. Бебу је очигледно дим почео да гуши...

Ово је просто избезумило присутне. Било је јасно да ће

беба за који тренутак бити жртва пламена. Међутим, у том трену, малишан првих суседа, десетогодишњи Ален, уз врисак присутних жена, улетео је у пожар. Нико, па ни она четири ватрогасца нису имала времена да спрече малишана у томе. Али док се још онако ужаснути нису могли ни да снабу унутра се језиво, уз заглушени тресак, сурвао цео кров. А тада на вратима која су сва буктала, појавио се мали Ален носећи у наручју чврсто пригнјену на своје мале груди бебу. И на беби и на Алену хаљине су већ гореле. Али ни беби ни одважном основцу ништа се није догодило.

Док је још тињало пусто згариште од куће, мати и деца били су прихваћени од добрих суседа. А мали Ален, не говорећи ником ни речи о јутрошњем догађају, а још мање о свом јуначком подвигу, стигао је на време у школу и сео на своје место.

КОЛЕВКА НА ЗГАРИШТУ ПОСЛЕ ПОЖАРА

Тек много касније када су у школу приспели петседник општине, одборници и родитељи малог Алена сазнало се за његово јуначко дело.

Малишану су његов учитељ примећено — готово до саме а затим и сви остали, читаво коже изгорела обрва...

Прошле недеље читаву Француску јавност узбудило је један доиста необичан догађај. Својим јунашвом се прославио један малишан, десетогодишњи ученик основне школе Ален Бизо, синчић јед-

МАЛИ РАШИД И АЛЕН, ЊЕГОВ СПАСИЛАЦ

СОБА УСЕЧЕНА У ПАЊУ

Туристички информативни центар у Хоквему у САД, смештен је у огромном пар у једне јелке. Обим собе је 10,80 метара, а она наравно има врата и прозоре. Настрешнице су такође издубљене од дрвета самог пања.

ЗАБОРАВЉЕНА...

је још само једно: да покуша прелаз преко Ламанша. Сви они који су прелазили преко овог канала добро знају колику опасност претставља 33,5 километра воденог пута између Француске и Енглеске. Ветрови, водене струје, плима и осека претстављају сталну опасност. До тога дана свега је пет људи препливало Ламанш.

Пресекала је валове узбураног мора

Осамнаестог августа 1925, у век пуна вере у себе, Труди је скочила са једне истурене стене у Француској и запливала према обали острва. Имала је осамнаест година. Просецајући валове узбураног мора, после девет часова напора, она је прешла 27 километара. У том тренутку огроман талас сручио се на њу. Гертруда се зауставила да испује слану воду, али се њеном тренеру, који се налазио на моторном броду, учинило да тоне. Брзо је довикнуо пливачу, који је девојци служио као пратилац, да јој притекне у помоћ. Нажалост ова тренерова журба учинила је да је судије дисквалификују. Док су је извлачили из воде, девојка је јечајући рекла:

— Зашто сте то учинили, кад сам могла да наставим?

Наредног лета она чини исти покушај. У Америци је та година била година сензације. Књижевник Синклер Луис одбио је да прими Пулицерову награду, и умро је Рудолф Валентино.

На француској обали код Калеа 6 августа 1926 године врлио је као у кошници од пливача који су донели одлуку да савладају Ламанш. У седам часова и девет минута, Труди је заронила у мрку воду код рта Сиви Нос. Свој црни купаћи костим пресекала је надвоје, да би је мање стегао, и тако је

настао први „бикни“. Претходно се добро намазала машћу да што мање изгуби од телесне топлоте. А пре свега отац јој је дао два обећања: да је неће извлачити из воде док сама не затражи и, ако победи, поклонити јој мали црвени аутомобил.

Море је било хладно и узбурано. Отац се налазио на изнајмљеном тегљачу „Алзас“ који је елегантно пловио мало даље од пливачице.

У дивном залету, Труди је тако брзо пливала да је њен тренер Бил Барцес морао да јој нареди да успори. У десет је почела киша. У подне, сирена са „Алзаса“ је одјекнула дванаест пута, Труди је промрљала неколико речи и са тегљача су јој спустили у корпи бочу са топлим кокошијом супом и тилећи батак. После краткотрајног обеда наставила је да плива, но баш тада је дунуо хладан ветар и море се узбуркало.

Њена црвена капа све чееше је нестајала под дебелим таласима, али руке су и даље уједначено секле воду. Било је 15,50 кад је запитала Барцеса колико јој времена још треба до енглеске обале.

Биће боље да одустанете

— Пет сати, — одговорио је тренер.

— Немојте да се удаљавате! — довикнула је она.

Касно поподне ветар се претворио у олују и Барцес је помислио да ће подухват сасвим пропасти.

— Биће боље да одустанете! — викао је он.

Кроз кишу и звиждање буре до тегљача је допирао кратак и одлучан одговор:

— Али не! Зашто!

Морска струја је понела пливачицу и тегљач према северу. Капетан брода је гуњао:

— Глупо је кад је неко толико тврдоглав. Нема човека који би по оваквом времену могао да стигне на циљ!

Да јој улије снагу, отац је одбројао сто новчаница по хиљаду франака. Барцес јој је поново довикнуо да одустане, али је отац протествовао:

— Не гадите је из воде!

У 19 часова наступила је осека и Труди је морала да плива стално против струје. Да би поздравили „малог пловка“ са којим су се таласи поигравали, велики рефлектор са Саут Годвина бацно је млаз светлости западно од пливачице. Победа је била на домаку.

На енглеској страни жагор је прошао кроз нестрипљиву светину. То се млада Американка приближавала обали! Упркос киши и ветру, мрачна ноћ је наједном постала светла од ракета и аутомобилских фарова који су блеснули на небу. Тек тада, Труди се прибрала и скинула непромочива стакла која су јој штитила очи. Са обале је зачула френетичне узвице који су најачавали ветар. Њима су се придружили звуци стотине сирена. Скупивши последњу снагу, Гертруда наједном почиње да плива брзином као да се такмичи на стази од 200 метара.

Одушевљење је толико велико да људи само што не скачу у море у одељу. У 21,35 девојка излази на обалу. Уместо 33,5 препливала је 56 километара, од чега већи део под ударцима буре! Па ипак, било јој је потребно свега 14 часова и 25 минута, много мање него петорици пливача који су пре ње препливали Ламанш.

Бурна узвика и плескање

Док је у хотелу похлепно је ла сандвич са шунком и парадајзом, новине свих највећих градова на свету прослављале су њен успех. Но, одушевљење које је изазвала у Европи не може се ни упоредити са оним у Сједињеним Државама. Кад се млада победница приближавала њујоршкој луци на британском броду „Беренгариа“, зајечале су све сирене: са најмањих лађа до највећих прекокеанских грдосија. Гелдајући масу света која је изишла на Бродвеј да би њу дочекала, и пролазећи кроз кишу конфета и серпентина, она је била веома узбуђена.

До тога дана ниједна жена на свету није доживела толико велику славу као она. Претседник Кулиџ је примио деветна-

естогодишњу девојку, мајке су својим кћерима давале њено име, писало се о њој на првим страницама листова, песме и плесови носили су њено име, свакодневно је примала писма са свих пет континената.

Па ипак, није се снела потпуно задовољна. Њен слух, који је био слаб још у детињству, сада је готово потпуно нишчео услед снажних удараца таласа који су сатима падали на њену главу. Ослабела и нервозна због сувихше напетог начина живота који је публика од ње захтевала, она се неопажано повукла у самоћу.

Но убрзо је доживела још једну несрећу. У 25 години једном приликом је тако незгодно пала да је сломила кичму па је неколико година морала да носи ортопедски оклоп.

— Деведнаест лекара констатовало је да више никад нећу моћи да пливам, али стари чика доктор наше породице рекао ми је: „Труди, само истрајно, и све ће бити добро.“

Године 1937, Гертруда је чула да се почиње са спремањем ревије на води за светску изложбу у Њујорку 1939. Није могла да замисли ово без себе. Али, још је цела била у гвожђу. Међутим храбро скида свој оклоп и корача дневно по десет метара. Затим повећава на педесет, сто, и најзад врло опрезно улази у пливачицу.

— Да се поново научим пливању било ми је много теже но кад сам препливали Ламанш, — каже она данас. Кад сам покренула ноге, заболело ме је као да ме неко удара пеницилом у сломену кичму.

Прве вечери ревије на води, кад је Гертруда Едерле, запливала својим старим, елегантним стилем проломиле се бурна узвика и плескање публике. Али нико није знао колико је мука и болова то њу стајало.

Данас је она члан Саветодавног одбора за физичко васпитање омладине. Њој се указује много почасти али њена највећа радост је кад пред ње пливају америчкој омладини.

— То и није никакво занимање, — каже она, — То је за мене само велико задовољство.

У једној њујоршкој пливачици често се виђа снажна и не више млада жена проседе косе, која, окружена девојкама и младинама, даје часове пливања. Теориска објашњења као и практичне упуте она тумачи само рукама, јер су њени ђаци питомци једног од њујоршких домова за глуве. Они своју учитељицу пливања веома добро разумеју, пошто је и њој самој слух поремећен. Баца је воле и као наставника и као човека, а истовремено су горди што им предаје баш она, јер Гертруда Едерле је прва жена која је препливала Ламанш.

Црвенкоса победница

Рођена у Њујорку пре 51 годину, као једно од шесторо деце манхатанског месара Едерле, мала Гертруда се одликовала здрављем и живахошћу тако да је стално била у друштву деака и с њима се такмичила у спортовима. Отац је научио кћер да плива кад јој је било девет година и то по ондашњим обичајима: пошто јој је везао конопца око струка бацно је у воду. Но већ неколико недеља касније, мала Труди је пливала у мору као риба.

Године 1922 пријавила се за утакмицу на стази од 5 и по километара између Манхатан Бича и Брајтон Бича. Такмичари су морали да пливају на пучини и да се боре са таласима океана. До тога дана петнаестогодишња Гертруда није учествовала у такмичењима дужином од 200 метара. Нимало узбуђена, скочила је у воду с педесет и једном пливачицом међу којима су се налазиле чувена Хелен Вајрајт, шампион Америке, и Хилда Џејмс, првакиња Велике Британије. Судије нису могле да верују својим очима, видевши како се циљу, у изванредном стилу и далеко испред осталих, приближава пливачица која је такоређи још дете.

Тога дана, црвенкоса победница постала је најславнија пливачица целе Северне Америке. Месец дана касније, у току једног јединог дана она је у Брајтон Бичу оборила пет светских рекорда. Године 1924, на Олимпијским играма у Паризу, у рељејном такмичењу је допринела да Сједињене Државе однесу победу. Том приликом освојила је осам светских и двадесетак америчких рекорда. Само годину дана доцније, препливала је као од шале 33 километра, од врха Манхата-

20 жиблијаји Бима и Бума

ИЗГЛЕДА ДА ЈА ИМАМ НАРОЧИТИ УТИЦАЈ НА МАЈКЕ! ОНЕ ИНСТИНКТИВНО ЗНАЈУ ДА САМ ИМ ПРИЈАТЕЉ!

ТО ЈЕ ДОКАЗ ВАШЕ ПЛЕМЕНИТЕ ПРИРОДЕ, ПРОФЕСОРЕ!

ЈЕ Л' ТО ВАША НОВА КРАТКОРЕПА МАЦА КИТИ, МИС АЛГЕБРО

МИРУ, ДИВЛАКО! КАД ТИ ПРЕФАРБАМ ТЕ ТАЧКЕ ИЗГЛЕДА КЕШ КАО КИТИ!

А ТИ, МАЈО, ИЗГЛЕДА КЕШ КАО ДИВЛА МАЦКА КАД ТИ НАМОЉУЕМ ТАЧКЕ!

ЗДРАВО КИТИ! ОПЕТ СИ ДОШЛА?

ИЗГЛЕДА ДА ВАС ЈЕ СТРАШНО ЗАВОЛЕЛА, ПРОФЕСОРЕ!

ОХ! УПОМОК! ПОБЕШЕЛА ЈЕ! ЈА ООЈ!

КИТИ! ПРЕСТАНИ! ШТА ТЕ ЈЕ СПОПЛО?

НАПОЈЕ, НЕЗАХВАЛНА ЖИВОТИЊО!

ЈА БЕЖИМ ОДАВДЕ!

СТАН' МАЛО МАЈО! ЈОШ СИ НАМ ПОТРЕБНА!

ХЕ-ХЕ! ПОКВАРИ КУ ИМ ЊИХОВУ ИГРУ!

АЈДЕ КИТИ! ДА ПОКАЖЕМО ПРОФЕСОРУ КАКО СИ ЛЕПА С ТИМ ТАЧКАМА!

ЗАБОГА!

ХЕЈ! БАЦАЈТЕ ТО! ТО ЈЕ ДИВЛА МАЦКА!

НЕ БОЈТЕ СЕ ПРОФЕСОРЕ! МИ ИМАМО НАРОЧИТИ УТИЦАЈ НА МАЈКЕ!

ТО ЈЕ ДОКАЗ НАШЕ ПЛЕМЕНИТЕ ПРИРОДЕ!

КУКУ!

УПОМОК! АЈООЈ!

ХЕ! ХЕ! ХЕ!

ТО ЈЕ ОБИЧНА ФАРБА, МИС АЛГЕБРО!

ШМРК! ШМРК! ЈА ДНА МОЈА МАЦА!

ПОКАЖИТЕ САД ВАШ НАРОЧИТИ УТИЦАЈ. НЕ БОЈТЕ СЕ! ТХИ! ТХИ!

ТАКО ИМ И ТРЕБА!

Дрвеће високо неколико десетина метара, неразмрсиви хаос лијана и другог бујног растлиња, водопад и широке реке пуне нитких коња и крокодила, затим лавови, гориле, жирафе, па Црнци који пред својим колибама плешу и друга чуда из дунгле и око ње налазе се ту, пред вама...

Овај фантастични приказ налази се у тропским пределима, него у Калифорнији, код варошице Анхајм. И све то може да се види уз ниску ценицу. Тај чудни свет је остварена машта Волта Дизнија и његових сарадника.

Да би створио афричку прашуму Волт Дизни је из Централне Африке, Аустралије, Јужне Америке, Кине, са Новог Зеланда и Борнеа набавио

СТРАХ И ТРЕПЕТ У ПРАШУМИ, АЛИ ОД ГУМЕ...

ЗАР БИ ИКО МОГАО ДА ПОМИСЛИ ДА ОВАЈ ЊИЈСКИ КОЊ НИЈЕ ПРАВИ

У ОКУЦИ ЈЕДНЕ РЕКЕ ОВИ БИВОЛИ СЕ ПРИЈАТНО ОСВЕЖАВАЈУ КВАСЕЊИ СВОЈЕ ДЕВЕЛЕ ГУМЕНЕ ТРУПИНЕ

крокодил. У шетњи кроз прашуму о вас се очеше два и по метра високи гориле, који стење и брекће као и онај који живи у дунгли. Црнци страсно играју пред својим колибама, али су и они од гуме. На другом месту можете лепо да видите лавове који с риком черече једну зебру. Разуме се, и то је све гумено.

Ова необична дунгла Волт Дизнијева отворена је пре три године. Досад ју је посетило око 10 милиона људи и још свакодневно привлачи на хиљаде лица.

ОВА ЛАВОВСКА ГОЗВА, КОЈУ СА ДРВЕТА ПОСМАТРАЈУ ГУМЕНЕ ОРЛУШИНЕ, ДЕЛО ЈЕ, КАО И ОСТАЛЕ СЛИКЕ, ВОВА МАТЕЈА, САРАДНИКА И ЦРТАЧА ВОЛТА ДИЗНИЈА

разно дрвеће и биљке и за то утрошио око 500.000 долара. Нека дрвета која су допремљена у ову вештачку прашуму стара су и близу сто година. Да би на овоме тлу биљке што брже расле употребљене су огромне количине разних хемикалија. Изванредна калифорнска клима пружила је све потребне услове за успех овог ретког подухвата.

Проблем животињског света решен је на још лакши и занимљивији начин. Све животиње које посетилац види у природи: ричу, кликну или кевћу. Свака се гласи на свој начин, а све су направљене од гуме.

Док се возите чамцем из једном из воде, пред вас, неочекивано, изрони прави полицу, али од гуме направљен

О СВЕМУ ПО МАЛО

- Највећи биоскоп под ведрим небом израђен је у Берлину — он може да прими 25.000 гледалаца.
- У земљиној атмосфери сваког тренутка бесни око 1.800 олуја.
- Број аутомобила на читавом свету достигао је цифру од 83.106.000.
- Просечна дужина човековог века изгледа мала кад се упореди с веком већине животиња. Пас, на пример, расте до две године, а живи 12 година. Коњ се развија и расте четири године, а умире с двадесет и пет. Мачка потпуно одрасте за годину и по, а живи 10 година. При таквом односу дужине живота и периода раширења организма (6:1) човек би, пошто свој физички развој завршава око 25 година, требало да живи 150 година.
- Кад би се хемиска енергија која се развија у цигарети потпуно претворила у механичку, било би је довољно да пушача подигне на висину од девет метара.
- Италијани намеравају да преко Месинског Мореуза изграде висећи мост и тако повежу Апенинско Полуострво са Сицилијом. Читав дужина моста износила би нешто више од пет километара, а највећи распон у конструкцији око 1.523 метра.
- Кратер Теофилија на Месецу има у пречнику више од сто километара, док му се купа уздиже 5.000 метара.
- На земљиној кугли живи 80.000 врста пужева.

Ни да макне...

Један не само несвакидашњи, већ досад још незабележен случај у историји морепловства, догодио се пре неколико дана у Норфолку, у савезној држави Вирџинији. После уобичајене свечаности у бродоградилшту, поринут је у море један нови путнички брод средње тонаже. Брод је потпуно правилно и лако склонио са шина и уз звук музике и клицање присутних зањихао се на морској површини. Тада су забректале машине и одјекнули поздравни са свих сирена новог брода. Међутим, иако су машине радиле пуно паром брод је стајао у месту. Запрепашћење је било опште: и масе на обали, и стручњака из бродоградилшта, и читаве бродске посаде. За трен ока на неломични брод су дојурили инжењери и

разни стручњаци да утврде узрок.

Тек после неколико сати испитивања и завлачења до у најскривеније кутове брода, инжењери су утврдили да су бродске елисе, — које уствари покрећу брод, додуше радиле, вртећи се као у пуном погону, али да брод није кретао никако с места зато што су све елисе биле монтиране на осовину наопако, тојст у супротном смеру...

После неколико дана читав свечаност је настављена тамо где је прекинута. Елисе су наравно наново монтиране, само сада онако како и треба. Искупуљени свет на обали је поздравно нови брод који је први пут „због расејаности монтера и надзорних инжењера поринут у море парализован“.

НАЈСТАРИЈЕ НА СВЕТУ

Један стари бор с бодљикавим шишаркама у Белим Планинама, у Калифорнији, најстарије је живо дрво на свету. Његова старост — 4.600 година — утврдио је недавно ботаничар Едмунд Шулман.

У Белим Планинама откривен је недавно један боров шумарак у коме је седамнаест стабала старије од 4.000 година. Ови борови одузели су, дакле, калифорнским циновским секвојама, титулу најстаријих дрвета на свету. Јер, најстарије секвоје, укључујући ту и чувено дрво „Генерал Шерман“, имају око 3.500 година.

Високи борови на којима се јасно познају трагови времена, дугују своју дуговечност сталној борби за одржање — сматра научник Шулман.

Да би избројао годишње прстенове ових дрвета, Шулман није морао да их обара. За одређивање њихове старости употребљено је сврла од шведског челика али тања од оловке. За најстарије дрвеће морао је набавити сврла дуга и по сто сантиметара. Бушењем на овај начин не поздебује се дрво, јер смола коју оно лучи брзо зацељује „рану“.

ЈЕДИНА ЗЕМЉА...

Швајцарска је једина земља у Европи у којој су жене потпуно лишене права гласа. У Португалији га имају само оне жене које издржавају породицу.

ДОВИТАЉИВИ СТУДЕНТ

Апсолвент филозофије Пер Розенгрип из Гетеборга у Шведској, није имао довољно средстава да би, без запослења, могао да заврши своју докторску дисертацију. Пошто је прочитао у новинама оглас којим се тражи чувар светионика на осамљеном острву Урсколмену, јер стари одлази на тромесечни одмор, Пер се пријавио.

Примљен је у службу и за три месеца самоће успео је да уради своју дисертацију. Око светионика није имао много муке, јер је његов рад регулисан с кофна. Једина дужност му је била да бележи податке о времену и да стакло на рефлектору одржава увек чисто.

ШПИЦБЕРГ РАСТЕ

Приликом истраживања на Шпицбергу, једна пољска експедиција је установила да острво расте сваке године за 2,3 сантиметра. То показују геолошки налази и остаци морских становника из разних временских периода. Рад научника у многоме су олакшавали китовци, који су од 1611 до 1640 године имали своја сјелишта на обали Шпицберга. Из тог времена остале су кости многих китова. Оне се сада налазе 5 до 8 метара изнад морске површине, а по неколико километара далеко од обале.

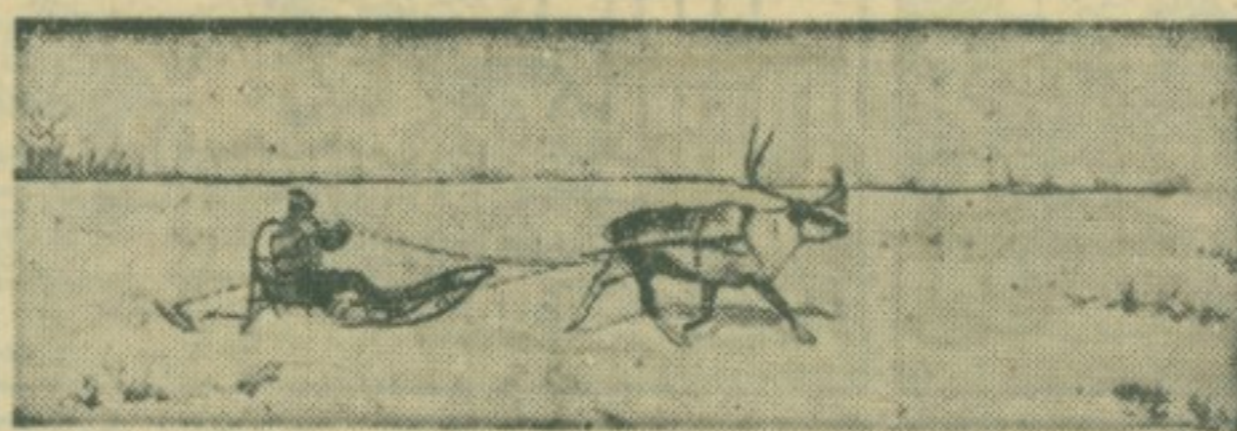
ДАЛЕКОВОД ПРЕКО КОРДИЉЕРА

Перуански и француски инжењери су поставили три кабла са напоном од 130 хиљада волти преко Црних Кордиљера који су високи и до 4.700 метара. Овај највиши далековод у свету дуг је тридесет километара. Каблови су делимично од алуминијума а делимично од бакра; носи их 231 стуб висок од 30 до 45 метара.

Постављање ових далеководова претстављало је посебну тешкоћу за инжењере и особље. Четири француска стручњака су живела под шаторима и стално уз помоћ апарата за дисање. Две стотине домородаца је радило непрекидно осам недеља.

Брига за децу

У свету позната фабрика аутомобила Роле Роје објавила је да ће ускоро бити у стању да обрадује своје најмлађе муштерије. На тржишту ће се појавити минијатурни аутомобили намењени деци. Имаће све уређаје као и остала возила, а мотор пре свега. Свакако да ће бити родитеља који ће моћи својој деци да купе мале праве аутомобиле, али је велико питање како ће се млади возачи снаћи на бучним, крцатим улицама великих градова.

Прапорци на саоницама звоне док брзи и снажни ирвас лети преко снегом покривене равнице. Велики јелен, који је на Аљаску пренесен из Сибира, веома је много олакшао транспорт, исхрану и одевање хиљаде Ескимана.

Са главом уздигнутом изнад површине реке, једна група јелена препливава горњи део реке Јукона на Аљасци.

НЕ ТРЕБА ДА ЗАСПИМ НЕ ТРЕБА... 333

ОН СПАВА! ХОДИ ДЕТЕ МОЈЕ! ЈА КУ ТЕ ОТПРАТИТИ!

МНОГО КЕТЕ ПОЗДРАВИТИ ВУЧКА КАД СЕ ПРОБУДИ! БИО ЈЕ МНОГО МУБАЗАН!

КАДДА ДА СЕ ИГРАМО МАЧКЕ И МИШАИ ХОКЕТЕ ЛИ?

ВРАО ДОБРО! ЈА САМ МАЧКА!

ХАДДЕ!

ХОКУ, НАРАВНО!

ЖИВА УДИЦА

Главна одлика врste риба у коју спада „реморa реморa“ је један пљоснат, елиптичан котур који почиње изнад носних отвора, а протеже се преко читаве главе и једног дела леђа. Тај котур има еластичну вивцу, а површина му је испресецана многобројним попречним наборима који служе за припијање. Кости костура нису везане с костима главе и претпоставља се да су оне ствари преиначено прво леђно пераје. Помоћу онајних мишића, набори котурова могу да се исправе или окупле и на тај начин котур се чврсто приљубљује уз брод или какву другу већу рибу, најчешће

на ајкву. „Ремора реморa“, дуга око 40 сантиметара, може се наћи и у Средоземном Мору. У тропским морима живи њена већа „сродница“ — „реморa наукаратес“ — која може да доопише дужину од 90 сантиметара. Најчешће се ове рибе причвршћују за бродове или ајкве због тога што саме нису добри и издржљиви пливачи, тако да не могу да преваљују веће раздаљине. Други разлог је највероватније тај што им је док су приљубљене уз ајкву или брод храна осигурана, тј. отпадака има у изобиљу. Ове рибе веома су прождрљиве, а хране се морским рачуњима, мањим рибама и разним опацима који се бацају с брода или који преостану иза ајквине гозбе.

500 ВРСТА СИРА?

Редак би био човек који би могао да вам наброји и десет врста сира. Али, има људи који кажу да се производи око 500 врста сира од млека разних животиња. Тако, поред већ познатог од млека краве, овце и козе, он се прави и од млека северног јелена, ламе, камиле, зебу, итд.

И ЗА ВРЕМЕ ПУТОВАЊА

Још пре краја ове године путници брзих и експресних возова на линији Париз-Лил моћи ће, док путују, да обављају телефонске разговоре с којим било претплатником у Француској или иностранству. За ово плаћају таксе као за обични међуградски, односно разговор са иностранством.

БРЗИНА МИСЛИ И ГОВОРА

Просечан човек може да мисли „брзином“ од најмање 500 речи у минуту, а просечни го-

ворник изговори свега око 100 речи за то време — кажу они који су проучавали ове „брзине“.

ГАРДЕРОБА НАШИХ ПРЕДАКА

Из списа Дубровачкога архива, казивања неких византијских писаца, старих повеља и писама и других сачуваних података може се добити прилично јасна слика о ношњи нашега народа у Средњем веку, иако самих слика и цртежа има веома мало.

Од крзна је прављена најстарија одећа уопште, па су се и у Средњем веку она још много носила. У нашим планинским крајевима гајиле су се овце, а у пространим шумама било је доста дивљачи: вукова, лисица, куна, рисова, медведа. Њихово крзно било је нарочито на цени. Па ипак, у то време крзно се није толико употребљавало за бунде колико за поставе, и то нарочито у градовима.

Крзнене поставе на огртачима и хаљинама носили су и људи и жене. За ово су најрадије употребљаване коже вукова, лисица, куна, зецева или јагњача. Нарочито је било омиљено крзно од хермелина, али је због велике цене било приступачно само властели. Познато је да је удовица војводе Сандаља Хранића имала око 1440 године, две црвене вуњене хаљине постављене хемелином, од којих је једна била без рукава, док су на другој они били везени златом. Када су Дубровчани хтели да учине поклон Јелени, жени деспота Лазара, они су у Млашима купили црвену кадифу и хермелинског крзна за триста дуката, колико је потребно за поставу.

Женска ношња

Жене су прво облачиле на себе кошуљу, која је била веома дуга, а прављена је од платна, ређе, код богатих, од свиле. Али и једне и друге су биле махом вешто и укусно извезене.

Преко кошуље жене су облачиле хаљину. Оне су биле од разних врста тканина, а најчешће су биле беле или модре боје. Дубровчанке и жене из других приморских градова ка да би излазиле у град облачиле су још једну горњу хаљину која је била понекад толико дуга да се вукла по земљи. Хаљине за излаз биле су, наравно, раскошније, украшене златним и сребрним дугметима, чипкама или везом, и, као што помињу и народне песме, проткане златном жицом. Женске хаљине биле су кројене са уским струком, преко кога се стављао појас у неким случајевима веома раскошан, јер се на њега нарочито полагао.

У женску гардеробу спадали су још: сукње, често свилене, и ћурци од црвене или зелене чоје, постављени крзном.

Сеоске жене, међутим, носиле су народну ношњу која се није много разликовала од ове која се још понегде и сада виђа.

Само се по себи разуме да су краљице и богате властелинке имале много лепше и скупоценије хаљине, а безброј украса и у разноврсним бојама.

Наш чувени биограф Данило описује долазак краљице Симониде, жене краља Милутина у Београд, у посету краљу Драгутину и његовој жени Катарини. У Симонидиној пратњи било је доста високе властеле са женама. Сви су ишли „са великом и предивном ча-

шњу и славом, тако да су се сви, који су гледали, дивили њихову изгледу“. Данило наставља: „Тако је ваистину било завидно видети њихов до-

лазак, украшен царским оделом и златним појасима, бисером и драгоценим камењем. Пурпури царски и багреннице бацаље су зраке светлости се,

као и многи пољски цветови, украшени многоразличним лепотама“.

На глави се највише носила убрадача, вео или марама, од

платна или свиле у разним величинама. То су носиле углавном сељанке и жене по градовима из нижег staleжа. Отменије су стављале капе које су израђене од fine чоје са свиленим поставом. Понекад су оне биле у две или више боја. Пomiње се и једна женска капа украшена пауновим перјем.

Облачење мушкараца

Мушкарци на селу су најрадије облачили народну ношњу: одело од грубе вуне или

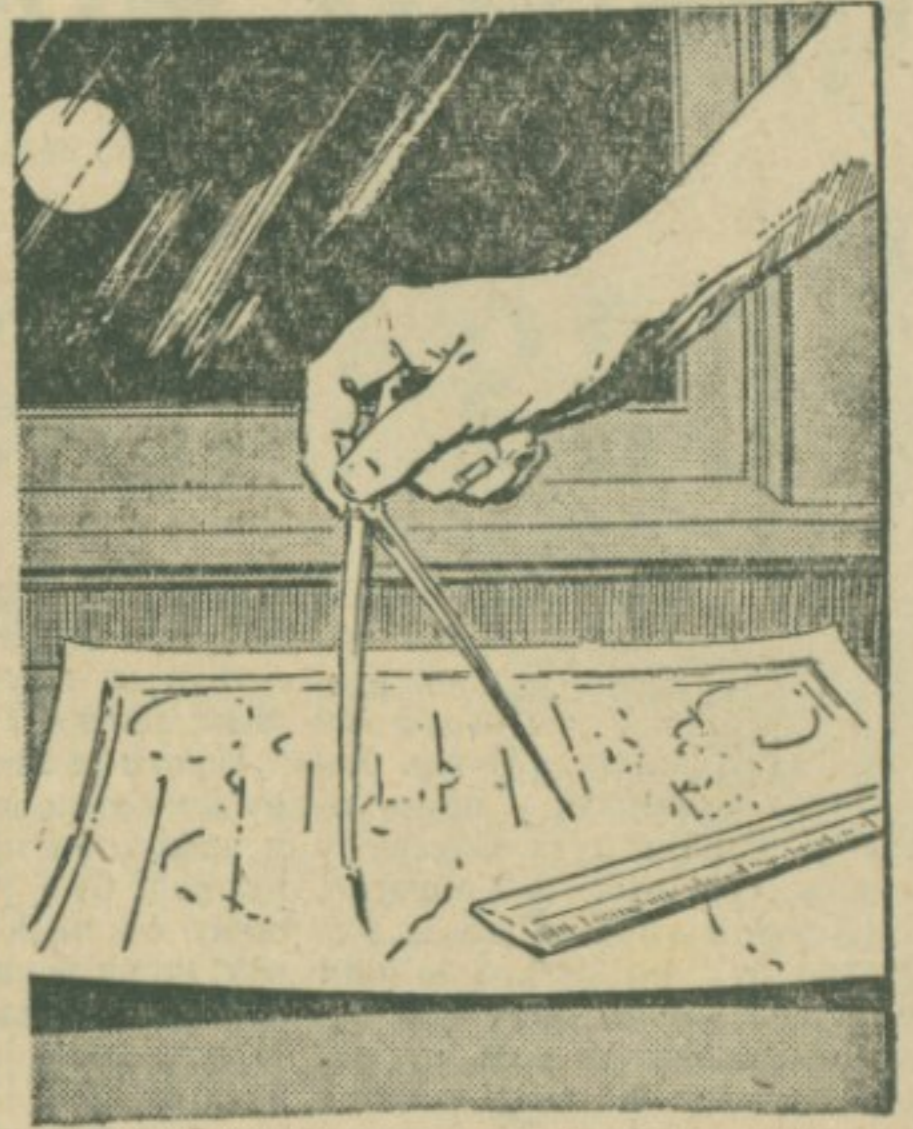
лана, необојено, односно у природној боји. Вунено одело понекад је и бојено, најчешће у модро или црно. Крој одела био је различит, како у коме крају.

У градовима био је уобичајен капут и то разних боја. Једна врста капута прављена је без рукава. Често се облачио и копоран, који је достигао до бедара, а био тесно припијен у тело. Ради лепшег изгледа на копорану су прављени набори и пришивани гајтани. Преко уских чакшира навлачене су вуњене чарапе, често до колена, или пак кожане доколенице. Познати су били и огртачи, за хладно време, који су се, како где, звали: плашт, кабаница или гуњ. Огртачи су прављени од грубе и чупаве материје. Најчешће су били црни, ређе у другим бојама. Носили су их и сељаци, и то беле са црвеним рукавицама у околини Дубровника, док у самом граду црни са зеленим рукавицама.

За свечане прилике мушкарци су облачили црвено или зелено одело, па и огртаче у истим бојама. Ове две боје нарочито су биле на цени, па се зато и у народним песмама обично помињу зелене доламе и скретна чоја. Преко одела стављан је појас. Најлуксузнији појаси прављени су од злата или сребра, а украшавани су драгим камењем. Обично су били од црне или црвене коже, или пак од свиле или кадифе у разним живим бојама. Појас се затварао копчом, махом сребрном, а каткад и златном. Сачуван је један појас који је припадао севастократору Бранку, оцу Вука Бранковића. Поред Бранковог имена, на појасу су биле извезене златом три животиње, соко, медвед и нека митолошка животиња са телом змије и главом вепра, као и још осам лавовских глава. Наши стари нарочито су много полагали на лепоту појаса и трудили се да они буду што луксузнији. Али зато су они били и веома скупоцени, а и тешки, због многбројних златних или сребрних украса на њима. Зна се да је војвода Сандаљ Хранић имао појас тежак преко 11 килограма. Чак је и код сељака владала мода појаса са сребрним украсима.

На главу су стављане капе. У Србији се она звала клобук, у Дубровнику ваљаница или барета. Прављене су од вуне или кадифе, и биле оперважене крзном куна, верерице, вука или јагњета. Величина и облик ових капа били су различити. Постојао је и капуч, прављен од црвене, црне или модре чоје, али се не зна сигурно како је изгледао.

Нису били ретки ни шешири, нарочито у приморским градовима. Као материјал за њихову израду служила је вуна или чоја, па и камиља длака, а били су тврди. У 15 веку помињу се „словенски шешири“ као нарочита врста, поред албанских или угарских. Били су украшени златним ројтама или бисером. Дубровчани су трговали и неким нарочито високим шеширима. У Дубровачком архиву сачувана је тужба Јунија Бунића из 1372 године, којом се жалио што су му на путу између Солуна и Новог Брда лопови украли 500 таквих шешира.

БОЉЕ МЕСЕЦ

Сматра се да је свега за 5% земљине површине детаљно унето у мапе. Међутим, кажу стручњаци, површина Месеца је релативно више убележена у мапе и зато постоје прилично прецизне карте.

БАТЛИЈА

Петнаестогодишњи ђак Жил Панси из села Ворепа код Гренобла, у Француској, добио је за последњих десет месеци четири телевизијска апарата као награду на конкурсима. На једном локалном конкурс у Греноблу телевизор је био главни згодитак, на друга два конкурса претстављао је трећу и једанпут четврту награду.

ПРВА МАШИНА ЗА ПРАВЉЕЊЕ ЦИГАРЕТА

Године 1870 патентирана је прва машина за израду цигарета. Али, тек десет година касније пуштена је у рад прва машина која је могла да избаци веће количине цигарета — око 200 у минуту.

НАПАСТ НАД НАПАСТИМА

Један водени пацов ровао је и дивљао толико да је пробио насип канала у близини места Креве, у Енглеској. И вода је отекла. Зато је око 12 километара канала остало суво па је угинуло близу милион риба. Сада ће 60 радника морати будложерима да науку 30.000 тона земље за подизање новог насипа на том делу канала.

САВЕСНИ И САБРАНИ

Иако знају да возе бицикл, бечки дечаци и девојчице морају да заврше и возачки течај, на коме науче све што треба о бициклу као возилу и о саобраћајним прописима. Од 1953 године, откако се ови течајеви одржавају, веома строг теориски и практични испит положило је 10.000 полазника. Интересантно је да се ниједан од ових младих возача није досад огрешио о саобраћајне прописе, нити био узрок каквог несрећног случаја.

ТАКО НЕКИ МИСЛЕ

По мишљењу стручњака око 1,215 хектара обрађене земље потребно је за одржање једног

одраслог човека у току године дана. Међутим, данас отпада на свакога човека свега 0,405 хектара, јер је само једна десетина земље на свету обрађена.

ЧЕТИРИ ПУТА Кроз Сахару

Између 1949 и 1953 године један талантovan швајцарски фотограф по имену Петер Хеберлин пропутовао је четири пута Сахару у правцу север-југ и обратно, од Алжира до Тимбуктуа. Хеберлин је умро 1953, а за њим је остала збирка необично лепих фотографија које су недавно објављене у књизи под насловом „Јалах“. Те фотографије су откриле читав један непознати или тек мало познати свет, народе који живе у тешким условима пустиње —

онако како су живели и њихови преци пре много векова. Народи с којима је Хеберлин дошао у додир били су Мзабити, Шаамба, Туарези, Хауса и Фула, као и нека племена из околине језера Чад. Сама реч „Јалах“ у Сахари значи „о боже“ али у свакодневном говору, а то је и смисао наслова књиге, преводи се „хајдемо“.

Мзабити су Бербери и насељавају седам градова у оази Гардаја. Припадници су муслиманске секте Абади. Како оаза не може да искрани све своје становнике, Мзабити одлазе на север, у Алжир, где обично држе дуванице или бакалице. Тамо проведу по коју десетину година, а затим продају роговима неког робаку и врате се у Гардају да проведу остатак живота на миру.

Иза земље Мзабита налази се пространа област коју насељавају племена Шаамба. То су номади арапског порекла који живе под шаторима и издржавају се од онога што им дају стада њихових камила и од урми које гаје кметови у оазама. Ел Голеа („замак“) сматра се за центар племена Шаамба, али они се тамо прикупљају, као и у другим оазама само у време дозревања урми — у августу месецу или септембру — да би после тога опет пошли на разне стране за својим стадима. Ова племена деле се на племиће и обичне номаде, а племићи опет на ратнике и свештенике. Становништво оаза које се покорава припадницима племена Шаамба су Арапи и Бербери и, претежно, црнци.

Из њихове земље Хеберлин је дошао у крајеве насељене Туарезима. То су планине Хогар и Анр као и простор између њих. Иако по много чему потсећају на Шаамбе — номади су, живе од својих стада камила и од пољопривредних производа из оаза које обрађују њихови кметови. Туарези имају друштво друштвени живот. Туарези су берберског порекла. Дошли су далеко са севера, у време када је камила доведена у Сахару из Персије. Док су код Шаамба жене под заром, код Туареза их носе мушкарци. За разлику од арапских жена, жене Туареза су власници дела имовине, саме бирају мужеве и знају да читају и да пишу. Њихово писмо има четвртаста слова и изведено је од либијског писма, које је опет настало од фе-

ничанског. Своју писменост користе најчешће за писање љубавних песама, што је омиљена забава Туареза.

Пошто је прешао целу Сахару Хеберлин је стигао у Судан и кренуо на исток према језеру Чад. Ово језеро има површину од преко 6.000 квадратних миља и врло је плитко — највећа дубина му је око 8 метара. У ово језеро слива се вода са врло велике површине под шумама и саванама, а из њега нигде не отиче. Па ипак, ово језеро полако пресушује. Чад се налази на јужној ивици Сахаре. Vegetација је при-

лично бујна а и клима није неснасна. Док у Северној Африци и Сахари највише кише пада у току зиме, у области Чада влажна сезона је преко лета. То чини вегетацију бујнијом, а осим тога и климу подношљивијом.

Земља овде није пушта као у Сахари. Зелене равнице са багремовим дрвећем и понеки баобабом, село за селом са многобројним становништвом, све то пружа друштво слику од Сахаре. Становништво је углавном црно, од оних типичних са дебелим уснама, до људи нешто светлије боје коже са понекад орловским носевима, што указује на сродност са Арапима и Берберима. Сва та племена претстављају велико шаренило у погледу вере, обичаја и начина живота. Ипак издвајају се два народа — Хауса и Фула. Оба ова народа муслиманске вере имала су некада моћна царства, и оба живе данас расута на територији под француском и енглеском управом.

Хауса данас има око 8 милиона. Црнци су а говоре језиком званом чад, који је сродан с арапским и берберским. Добри су пољопривредници и сточари, а у градовима су веште занатлије, нарочито за прераду коже. У Средњем веку владали су свим околним племенима и имали су конфедерацију од седам независних држава. Почетком деветнаестог века Хауса су били покорени од стране Фула, који су из Сенегала продрли у базен Чада и у Нигерију. Вођа Фула проглашен је за калифа у Сокоту 1810 године. Владавина Фула трајала је све до доласка француских и енглеских колонизатора. Данас су они или сточари и номади или пољопривредници.

Фуле по типу нису чисти црнци. Често имају уска лица и уске носеве, а боја коже им је пре мрка него црна. Коса им обично није коврцава. У почетку, француске владавине војни лекари нису хтели да регрутују Фуле зато што су сразмерно лаки за своју висину, већ су у колонијалне трупе узимали црнце из земљорадничких крајева, који су били боље развијени. Убрзо се међутим показало да је то велика грешка и да су Фуле најбољи војници у тим крајевима.

Ово су само мале цртице о Хеберлиновим сусретима у Сахари и јужно од ње. Много више о тим сусретима казала је Хеберлинова камера која је ухватила пејзаже, насеља, типове становника разних крајева и сцене из њиховог свакодневног живота.

СВЕТЛОСТ У ШУЏИ

ЈЕДАН ПРЕТОВАРЕН СПЛАВ НОСИ ГРУПУ БЕЛИХ НАСЕЉЕНИКА НИЗ РЕКУ ОХАЈО...

КАКО ЈЕ ТИХО... МИРНО!

ЧЕКА НАС БОГАТА ЗЕМЉА И СПОКОЈАН ЖИВОТ!

АЛИ, КРАЈ РЕКЕ ОХАЈО НИЈЕ ТАКО МИРНО КАКО ИЗГЛЕДА...

САД ЈЕ СПЛАВ НАСЕЉЕНИКА ИЗБИО ИЗА ОКУКЕ, НИОКИТУН ЈЕ ПОЗВАО ЦОНИЈА...

САД ЈЕ ВРЕМЕ ДА ДОКАЖЕШ СВОЈУ ОДАНОСТ ПЛЕМЕНИ КОЈЕ ТЕ ЈЕ ОДГАЈИЛО...

... И СВОЈУ МРЖЊУ ПРЕМА БЕЛОЛИКИМА!

ОБУЦИ ПРВО ОВО ОДЕЛО... А ЗАТИМ ПОЗОВИ СВОЈЕ БЕЛОДОЛИКЕ РОЂАКЕ КАД СЕ ЊИХОВ СПЛАВ ПРИБЛИЖИ!

МИ ЋЕМО ИХ ТАДА НАПАСТИ И...

САМАЊЕЊЕН, ЦОНИЈА ЈЕ ПОГЛУШАО МАДА МУ СЕ У ГЛАВИ СВЕ ОЖЕТАЛО ОД ПРОТИБУРЕЧНИХ ОСЕЋАЊА...

НА СПЛАВУ...

ПОГЛЕДАЈТЕ! ТАМО... БЛИЗУ ОБАЛЕ!

БРАЌО! ПОМОЗИТЕ МИ!

НИЈЕ ДАЛЕКО ДАН...

На Институту Макаров у СССР извршени су успешни експерименти са продуженом хипотермијом. Показало се да није далеко дан када ће научници моћи да успавају свакога пожељи, а њихови следбеници да га пробуде после више стотина или хиљаду година. О овој могућности писао је недавно у совјетском научном часопису „Техника и младост“ Василије Захарченко, а чланак сличне садржине објављен је и у часопису „Спутник“ који издаје совјетски павиљон на Бриселској изложби.

ШВАЈЦАРСКИ БОКСЕР СПРЕМА СЕ ЗА СКОК

ДА ЛИ ЈЕ ТО НАЈМАЊА БАШТА НА СВЕТУ

Омиљена забава Хари Гроуса, из Бруклина, јесте гајење биљака у напрсцима, поклопцима од пасте за зубе и фла-

шицама. Своје биљке он залива пипетом, прекрива чачкалицом за зубе и ђубри мешавином јечма и чаја.

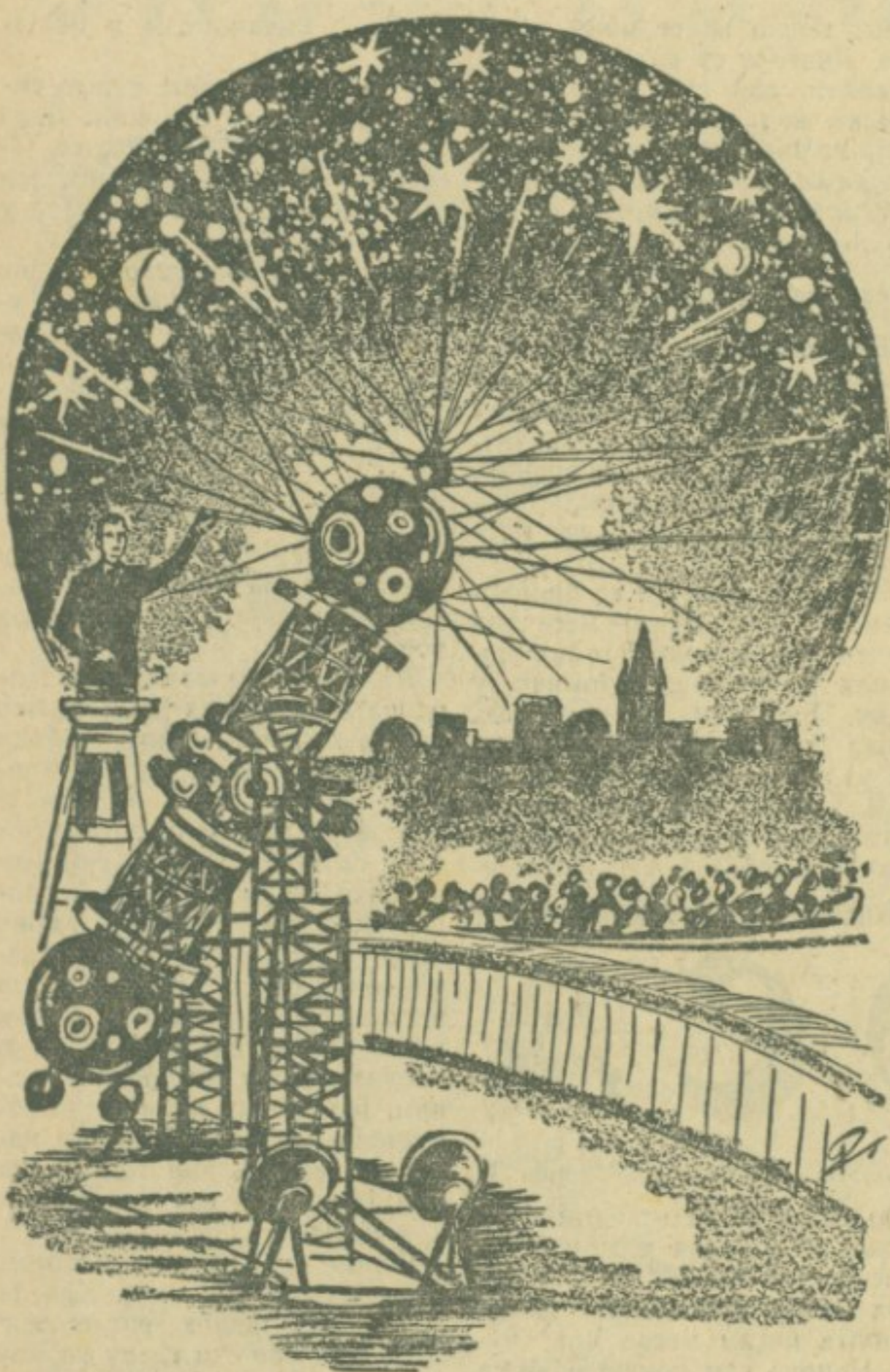
ПОД ЗАШТИТОМ ЗАКОНА...

Већ више од годину дана животиње се у Швајцарској налазе под високом заштитом Федералне ветеринарске службе. Довољан је само телефонски позив неког од чланова ове службе па да полиција дојурни на место где се нека животиња мучи или злоставља. Следи истрага, саслушавање а затим казне које су многобројне и оштре.

Ево једног члана швајцарског закона који је објављен у званичном ловачком органу:

„Свако ко транспортује животиње дужан је да се одржава од рђавог поступања и злостављања. Као рђаво поступање сматра се преношење животиња у коферицама, затвореним сандучицима и простору за пртљаг у возилима. На основу 264 члана швајцарског кривичног законика овакво постоје поступање подлеже новчаној глоби и казни затвора. Позивају се сви сопственици животиња, трговци, касаци и сељаци да превозе животиње са највећом могућом пажњом!“

Занимљиво је да је председник швајцарског друштва за заштиту животиња доктор Бенно истовремено ветеринар, народни посланик и директор свих швајцарских вилана. „Може се дозволити дубијање животиња, — каже он, — али оне не смеју патити“.

ПОЗОРИШТЕ ЗВЕЗДА

што је у васиони помаже дневном путовању бога Сунца. Све штењеници старог Вавилонa, гледајући у звезде, претказивали су време, а стари јеврејски мудраци били су прави стручњаци у прорицању месечевих мена, одређивању годишњих доба и дана њихове Нове године.

И у старој Грчкој астрономи и филозофи покушавали су да одгонетну тајну свемирског простора и небеских тела, која су називали планетама. Они су на пример, објашњавали, да ако би желели да претставе земљу као једну лопту са пречником 20 см, онда би сунце био глобус од 15 метара у пречнику и једну миљу удаљен од Земље, док би Јупитер, највећа планета, имао сферичан облик а у пречнику метар ипо, и био удаљен пет миља од Земље.

Пре неких 200 година славни француски писац и филозоф Волтер у својој новели „Вавилонска принцеза“, описао је овако један будући планетаријум: „У средњој врти налазила се једна огромна дворана дуга 100 метара, прекривена огромним небескоплавим кубетом искићеним златним звездама, на коме су била претстављена сва сазвезђа и планете у њиховом тачном положају, а ово кубе лагано се окретало помоћу једног скривеног и невидљивог механизма, у правцима стварних небеских кретања“.

Ова фантастична Волтерова предвиђања постала су стварношћу и доказана експериментима др Бојрофелда. Он је реализовао ову идеју преношења слика небеских тела, сразмерно њиховој величини и светлости, на површину једне беле куполе помоћу специјалних пројектора. Његови први опити показали су изванредан успех, и од једне обичне научнице идеје постао је овај Планетаријум, „чудо XX века“.

А он је превазишао своју високонаучну улогу, јер је постао место и средство да и обични људи упознају димензије и звезде свемира. Нарочито ученици с нестрпљењем очекују посету Планетаријуму, јер ће им тада постати јасне многе теорије о којима су читали на страницама својих учебника. Густа лондонска магла и облаци дима из фабричких димњака неће им претстављати препреку да се за кратко време вину у један нов тајанствени свет.

Када у „Позоришту звезда“ отпочне ова претстава, када се раздвоје завесе маглене земљине атмосфере, пред задивљеним гледаоцима ће се показати фантастичан приказ: јасно треперење звезда, кретање планета и лагано подизање Месеца. Циновски пројектор ће на ову чудну позорницу довести и поноћно сунце на Арктику. За свега четири минута и најудаљенија небеска тела стићи ће из свемира. Млечни Пут, састављен од неких 300 000 000 звезда, претвориће се у благо светлцање; а златна киша метеора лутаће по просторствима васионе. Посебан пројектор приказаће потпуну или делимичну путању сунца. На небу куполе, на једном металном диску направљеном човечијом руком, биће приказана, у одређеној сразмери, свака звезда у њеној тачној величини и положају према другим звездама. По њему ће кружити слике 200 пројектора, који ће се кретати брзином као планете, звезде и небулосе које они претстављају.

Да би слика била што стварнија, специјални „блинкери“, који падају преко сочива као неки вештачки очни капци, учиниће да светлост звезда трепери као када их посматрамо на далеком хоризонту.

Посетиоци Планетаријума са Фици Острва могу бити приказане звезде које тог тренутка својом светлешћу обасјавају његову земљу. За кратко вре-

ме овде се, још нетрасираним васионским путевима, може прећи отстојање од Северног пола преко Лондона, Африке, и Антрактика до Јужног пола. За двадесетак минута могу се видети лепоте Јужног Крста, и фантастичност Магеланичких облака.

Сада, после више од 400 година, могу се доживети нагвештаји и слутње славног италијанског астронома Галилеја, који је први свој телескоп употребити у правцу звезданог неба.

Лондонски Планетаријум је најсавременије уређен на свету. У овом „свемирском броду“ ваздушни притисак биће већи него напољу за око 400 грама на једном квадратном сантиметру а из њега ће се отстранити прашина и блештање светлости; али неће бити потребна никаква специјална опрема за његове „васионске путнике“.

ИСПРАВЉЕНА ГРЕШКА

Једна екипа астронома са универзитета у Висконсину извршила је нова мерења неких сазвезђа и њихове међусобне удаљености. Мерења су открила да је Млечни пут већи за једну четвртину него што се досада мислило и да Земља није удаљена од центра наше галаксије 28.000 светлосних година већ 37.000.

С КАМЕРОМ НА ГЛАВИ

Недавно је приказан нов систем дупле камере која је причвршћена на главу пилота. Служи за испитивање такзованих експерименталних авиона. Пилот снабдевен овом камером налази се у другом авиону, поред оног који испитује. Аутоматски снима све што погледа, пошто окретањем главе он у исто време окреће и камеру. Руке су му слободне и лако управља својом машином. Сама камера тешка је свега око четири килограма, а снабдевена је са два калема филма.

НЕОБИЧНО МЕРЕЊЕ ХЛАДНОЋЕ

Хладноћа се у Кини може мерити и по броју свилених туника које људи носе. Ако је топло, обично се носи само једна туника. Ако је свежа, онда и три. Кад је хладно облачи се осам, па и више туника.

Да ли сте спремни за ваше прво „путовање у свемир“? Место: Лондон. Датум: 1958 година. Милион малишана разног доба од седам до седамнаест година, очекује са нестрпљењем ту екскурзију. Они ће разгледати један нов свет који засада постоји само у њиховој машти. Сагледаће поједине делове васионе који су невидљиви са наше планете.

Први енглески Планетаријум је сада потпуно завршен у Лондону, и у овом „Позоришту звезда“ милиони посетилаца упознаће досад непознате тајне васионског простора.

Седећи удобно у једној дворани са 577 седишта у једној огромној куполи, можете да отпутујете у свемир брзином и на начин како никада раније нисте слутили. Ако бисте кренули кроз свемир неком летелицом направљеном људском руком, било би вам потребно 26.000 година, а овако, захваљујући магичној снази диновског телескопа у Планетаријуму,

ви ћете стићи за око четири минута.

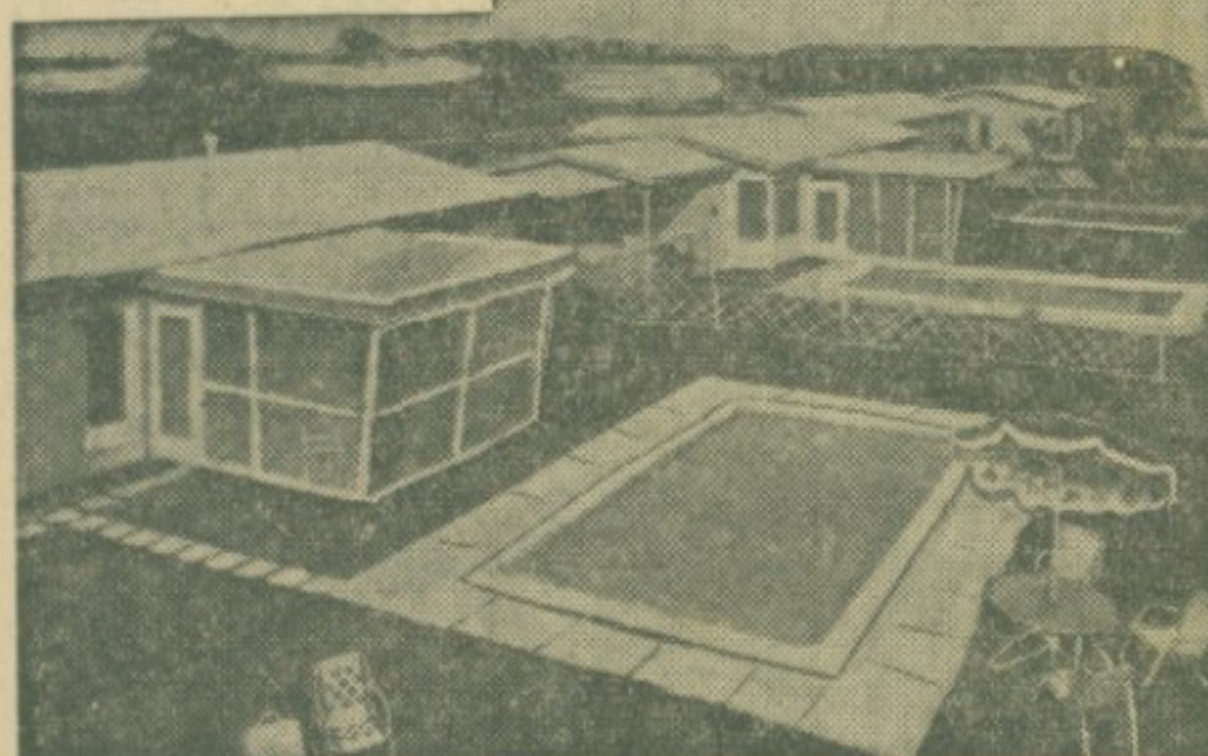
Како је то могућно?

Не путује се, већ се тај удаљени свет гледаоцу дочарава помоћу једног огромног пројектора, који је произвела позната Цајсова фабрика оптичких инструмената у Немачкој. Пројектор је састављен од 29.000 делова, његово конструкисање трајало је више од два месеца, а тежак је преко две тоне. У главном инструменту налази се још око 200 малих пројектора. Близу 9000 звезда, телескоп може да нам приближи мада истовремено „свега“ једну трећину.

Творац овог „чуда XX века“, како су пројектор назвали неки стручњаци, јесте др Валтер Бојрофелд. Његова научна истраживања почела су од искуства старих Египћана и асирских свештеника, који су гледајући звезде тумачили судбину људи, а завршила се најновијим астрономским сазнањима и коришћењем „електронских мозгова“. Стари египатски жреци су сматрали да све

**БРЗО
СЕ
ПОСТАВЉАЈУ**

У Америци су почели да се ни челичним шипкама. Базен фабрички израђују базени за купанье од 3,60x9 метара. Њихова цена је око 3.200 долара. Изливени су од бетона који је отпоран према води и појачан

АЛТЕА ГИПСОН

Већ од раног детињства Алтеа је била бунтовна духа и често је долазила због тога у сукоб са многима, па чак и са својим родитељима. Није волела ни саму реч дисциплина. Ипак, само из љубави према родитељима покоравала се њиховим жељама. Али, у себи је била веома несрећна и често је проводила дуге часове тулудујући, незадовољна својим животом.

Када је имала петнаест година изгледало је да ће постати прави преступник, и да ће њен живот, већ у самом почетку, поћи нежељеним путем. Упуштала се у туче са децацима али је изазвала увек као победник. Из школе је редовно бежала, као и од своје куће. Власти које воде надзор над омладином у више макова су је чак и затварале.

Тако је дошао дан када је један инструктор запазио Алтеу док је играла тенис са грубо направљеним рекетом. Уочио је да она има борбености, снаге и талента. Од својих скромних средстава он јој је купио прави рекет и удесио да у једном тенис-клубу отпочне са играњем под надзором стручњака, који је већ од првих часова био задовољан њеном способношћу.

Назад су сви комплекси које је Алтеа носила у себи били збрисани. У тенису је пронашла оно што јој може послужити као смисао живота и на шта ће корисно усмерити своју енергију. Трегирала је сваког дана по десетак часова и прихватила сваки савет свога тренера. Али и поред тога редовно је губила сваки меч, чак и на тренинг-суoретима.

(Наставиће се)

пажљиво посматрала. Својим префињеним инстинктом одмах је осетила да нешто није у реду. Кад сам се опет заваљо на лежиште, она дође крај мене. Трљала је главу уз моје раме, лизала ми лице и притискивала своје тело уз моје. Црвене копрене од тешке грознице играле су ми пред очима. Срце ми је дупало све брже. Кроз главу ми је играло: премало, премало серума...

Кад сам се освестио, била је ноћ. Зној је дрио низ моје тело. Глава је од бола хтела да се распрсне. Чуо сам неко пуцкетање као од кишних капи. Али то није била киша. То је било трупкање више хиљада малих папака.

Крдо је кренуло. Овце су пошле за овновима-водичима. Дина сама није их могла зауставити!

Чуо сам кратко очајно лајање пса који је меуморно трчао тамо-амо.

НАПАД

ДИНГОСА

На коленима допузао сам до излаза из шатора. Навлачиле су ми се стално црвене магле грознице на очи. Тешко сам дишао као да ми је нешто снажно стиснуло груди. С напором сам чак могао и да мислим. Отров у мом телу ме је кочио, али сам ипак разазнавао звуке у ноћи. Чуо сам тапкање безбројних овчијих ногу и видео како крдо пролази покрај мене

као велики бели облак, брже, све брже. Дина се узалуд борила против панике која је ухватила овнове-водиче. Кад сам чуо рески урлик и завијање, било ми је јасно зашто крдо бежи: дингоси, аустралиски дивљи пси, били су им за петам. Они су гори од вукова, упорнији и подмуклији. Крдо им је првенкастосмеђе, понекад жуте боје. Увек лове у чопорима. Кад осете крдо о-

ваца, тешко их се може отрести. Дингоси су кукавице пред човеком, али га нападају као хијене кад немоћан лежи на земљи. Чим осете да он не може да се брани, одмах прелазе у напад. Њихов смртни непријатељ је пас.

Њено срце престало је да куца

Био сам потпуно изнемогао. Нисам имао ни толико снаге да држим пушку. Покушао сам, али она ми је испала из руке. Не бих могао ни да нишанам, јер се све око мене окретало. Отпузао сам натраг на моје лежиште.

Завијање дингоса се приближавало. При јасној месечини видео сам неколико ових црвених паса како промичу у трку. Био сам потпуно сам. Дина је била код крда. Знала је да га не сме напуштати.

Напишао сам свој широки оштри нож. Тако лако неће ме дингоси добити! Али нисам и-

крај...“ мислио сам у очајању.

У том часу долете нешто сиво стреловитом брзином. Дина — моја керуша! Вратила се. Оставила је своју дужност, јер је осетила да јој је господар у опасности.

Уз кратко промукло режање баца се на првог дингоса, ухвати га за грљан, баца, и напада другог. Загрнзла су једно друго. Била је то кратка али огорчена борба, а онда је и други динго био на земљи с раскинутим грљаном. Али и Дина је крварила из рана.

Опет се појави зашиљена глава. Била је то велика и снажна животиња, вероватно вођа чопора.

Дина није излазила из отвора шатора, тако да је имала бар леђа заштићена. Динго се баца уз завијање на керушу и ухвати је за грљан. Али Дина је грнзла на све стране. Међутим, јер су они били једно замршено клупче, Пуцао сам на сумце. Једном, још једном, па још једном — све до последњег метка.

Чопор дивљих паса нестале. Дина допуза до мене. Крв је капала из њеног раздераног грла. Она положи главу на моје груди. Осетио сам њено срце и њен топао дах на мом лицу. Ја се опет сурвах у мрачну провалију несести...

Тако нас је нашао неколико сати доцније један фармер. Али срце моје Дине није више куцало.

Нобо над аустралиском степом било је чудне сивожуте боје. Знао сам да не бити пешчана олуја. Дувао је са истока ветар који својом вредном мучи и људе и животиње.

Био сам сам с мојих 2.000 оваца, које су лагано кретале према северу. Хари Гулвер, који је са мном делио одговорност за крдо, одјашао је да попуни наше залихе хране. Осим тога требало је да набави и једног овчарског пса, јер нам је стари недавно утинуо. Сад смо имали само Дину, снажну сиву керушу с белим грудима; али један пас је премало за крдо од 2.000 оваца.

Змија је зачас ишчезла...

Два овна-водича с тешким роговима нервозно су тресли главама. И они су осећали суви ветар и грабили су напред. Али, ја нисам хтео даље, морао сам овде да сачекам Харијев повратак.

Дигао сам десну руку и тако дао Дини знак. У Аустралији се чобани и њихови пси споразумевају само знацима, никада довикивањем, јер то на оводској удаљености не би било од користи. Пси су тако дресирани, да тачно разликују да ли је подигнута лева или десна рука, да ли је покрет усправан или водораван и одмах знају шта то значи. Дина кратко лану и стаде да збија крдо.

Јагањци су се гурали уз мајке. Били су већ довољно велики да су могли и сами да следе остале. Још недељу дана па им је време шишању. Цена вуње била је одлична. Надали смо се доброј заради.

Дина дотрча и леже брзо, дахнувши, покрај мене. Ја сам је мало помиловао по леђима и чешкао иза ува. Одлично смо се разумели нас двоје и без речи. У овој самој човеку готово заборави да говори.

Дина ми врелим, црвеним језиком, облиза руку. Видео сам да је жедна, али морали смо штетити воду. Замочио сам сунђер у конзерву с водом и опрао јој њушку. То расхлађује и гаси жеђ. Керуша положи главу на предње шапе, али њене пажљиве зеленосиве очи

нису ни једног часа испуштале овце из вида.

Суви ветар носио је откинуто бусење жуте траве. Овце су блејале, а високо у ваздуху непомично је лебдела нека грабљивица.

Приметио сам две овце како се спремају за напад једна на другу, спуштене главе. Овце су завидљиве и љубоморне, нарочито кад имају јагање. Вероватно је једно јагање залутало да подоји туђу мајку па му је ова задала ударац.

Дао сам Дини знак, и она нестале у правцу овнова-предводника, а ја се упутих завојеним овцама. Стварно, једно јагање лежало је рањено и крваво на земљи. Растерао сам завањене мајке и пружио руку да подигнем јагање...

У том часу једна пешчана випра, аустралиска најопаснија змија, зарила је своје зубе изнад зглоба моје десне руке. Гмизавац је нестало, пре него што ју је мој штап дохватио.

„Проклета бештија“, помислих више љут него уплашен. То ме је први пут у животу ујела отровница. Знао сам шта морам да урадим. Отров випре опасан је као и кобри, али ако се одмах убрига серум нема последица, осим мало грознице.

Наједном ме обли зној

Отишао сам до шатора у коме се налазила наша ручна а-потек. Ни Харију ни мени тај серум досад није био потребан, али се за сваки случај налазио у нашој спреми. Требале су ми две ампуле.

Отворио малу пљоснату плекану кутију у којој су лежале ампуле — и одједном ме обли зној: од свега три две су биле разбијене.

Једна ампула је сувише малол! Једна не помаже против ујела випре. У мојим слепочницама поче да куца.

„Мирно“ — помислих — „само мирно! Можда је ипак и једна довољна“.

Убригао сам инјекцију разговарајући стално сам са собом. Чинило ми се као да ће то нешто да ми помогне.

После пола сата моја је рука била јако отечена, срце је ударало мукло и тешко. Покушао сам да устанем, али сам се само затетурао. Дина ме је

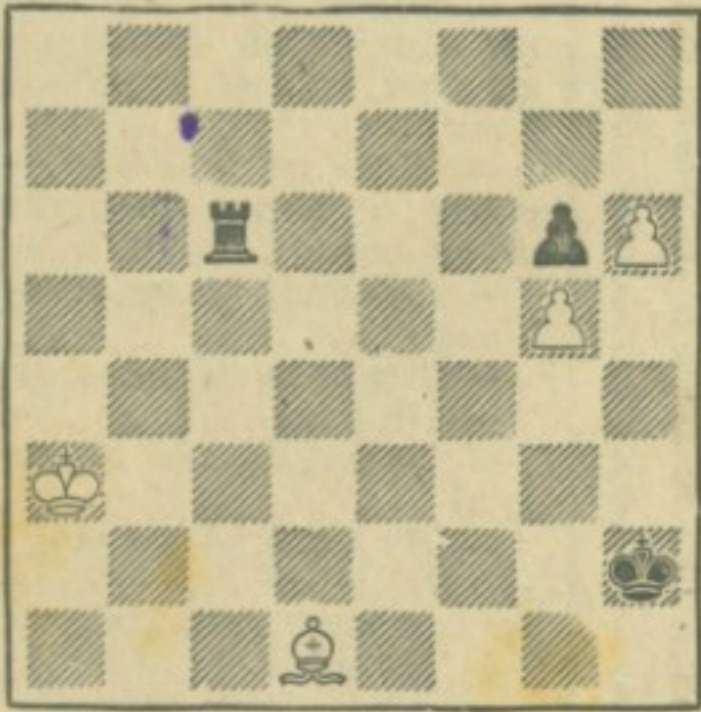
Бодљикава жица око аустралиске државе Квинсленд

Влада аустралиске државе Квинсленд одлучила је да преко 600.000 квадратних километара, што је више од половине њене територије, огради вишеструким редовима бодљикаве жице. Овај велики подухват коштаће близу милијарду динара, а предузет је да би се заштитило 18 милиона оваца и 700.000 говеда од опасних дивљих паса дингоса који годишње закољу пола милиона грда стоке.

Учимо шах XLIV

Још о топовима

То су снажне фигуре, нарочито кад их имамо две, па заједнички делују. А један топ може често да буде немоћан. То ћете видети из ове мале студије једног шахисте.

На потезу је бели. Да би добио партију, он мора да својим пешацима прокрчи пут до осмог реда, где се пешак претвара у даму. Ради тога се он одлучује на жртву и вуче потез Лд1-х5. Увиђајући намеру белог, црни не узима његовог ловца, већ хита својим краљем према белим пешацима и вуче потез Кх2-г3. Игра даље тече овако: 2. Лх5:г6, Кг3-ф4 3. х6-х7, Тц6-ц8 4. Лг6-е8! Тц8:е8 5. г5-г6... Црни се предаје, јер бели незадрживо иде пешацима напред.

Вратите се опет на почетну слику, па ћете видети да топ и пешак, у овом случају, нису могли да добију партију у борби против ловца и два пешака.

БЕСМИСЛЕНО ТАКМИЧЕЊЕ

Познато је да се у свету одржава веома много бесмислених такмичења. Једно од таквих је и оно одржано у Лос Анђелосу

1954 године. Циљ је био да што дуже остане запаљена дула нормално напуњена дуваном. Рекорд је постигао неки Пол Лодербак. Он је пушио 1 сат и 55 минута.

3бој развијка шахнике

Према последњим подацима потрошња петролеја у Европи расте сваке године за 6 одсто, углавном захваљујући откривању нових извора у Европи. Али, повећање стручњаци приписују и чињеници што се техника последњих година нагло развила.

ШТА ЈЕ СЛОНОВА КОСТ?

Многи сасвим погрешно мисле да су сви предмети од „слонове кости“ начињени баш од кљова највећег сувоземног сисара. Уствари, од њих се прави веома мали број предмета. Сировину коју уметници и резбари најрадије обрађују под именом слонове кости свакако су зуби морских паса и ајкула који могу бити велики и до 18 сантиметара. Рогови носорога такође се продају под именом „слонове кости“, а кост диновских зуба нилског коња је лепша и финија од слонових кљова и употребљава се за израду најлепших уметничких предмета. Зуби многих других животиња се такође употребљавају као „слонова кост“.

КО ЈЕ БИО САДИ КАРНО?

Занимљиво је да су се два истакнута Француза из 19 века звали истим именом: Садн Карно. Старији Карно, рођен 1796 године, био је истакнути физичар и први је открио два основна принципа термодинамике. Други Садн Карно је био претседник Француске Републике. Њега је убио анархиста Цезарио 1894 године у Лиону.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

АНТИТУБЕРКУЛОЗНИ ФАКТОРИ У МЛЕКУ

Група чехословачких научника објавила је да у крављем млеку постоје три фактора који спречавају развој туберкулозних клиња.

После многих огледа и анализа показало се да су анти-туберкулозни фактори ови: две материје које траже маст — теже да се вежу за маст, и једна која тражи воду.

Ове супстанце су показале, додуше само у лабораторији, активност према клињама ТБЦ. Даља испитивања су потврдила да оне спречавају развој ТБЦ клиња и у мишевима.

Слично дејство, сем крављег има и млеко жене као и козје млеко.

ЉУБИТЕЉИ ЖИВОТИЊА

У неким земљама јако се цене и воле домаће животиње. Тако је, на пример, у Енглеској регистровано око 6,5 милиона мачака, готово исто толико паса и око 4 милиона канаринки. Пошто има и нерегистрованих животиња, онда је њихов број много већи. Засад у Енглеској долази по једна животиња на сваког другог ста новника.

КЛУБ ПАПУЧАРА

Пре кратког времена у Лондону је основан још један нов клуб, али у своје чланство прима само мушкарце. Он носи име: „Клуб папучара“. Његови чланови, а изгледа има их доста, располажу се међу собом по нарочитим значкама.

РАДИО У ПИЛУЛИ

Радио који се може прогутати као пилула снабдеваће лекаре врло корисним подацима о болести желуца и црева. Радио-пилула обавештава о притиску у желудачно-цревном каналу који стварају мишићне контракције. Иначе, да би се добили ови резултати, пацијенти морају да гутају дугачко древо.

Радио-пилула је пластична капсула дуга 2,5 сантиметра и 1 сантиметар широка. У њој је смештен ситни радио-премник са мембраном осетљивом на притисак. Док се пилула креће кроз желудац и црева она региструје притисак у њима а извештај добија при-

јемник који се налази напољу.

У осцилоскопу који је сличан телевизијској цеви притисак се преноси на хартију. Прогутана пилула не ствара никакве тешкоће болеснику.

ПТИЦЕ И ЊИХОВА ТЕМПЕРАТУРА

Орнитолог М. Екхунд, помоћник директора Службе за заштиту дивљих животиња, интересовао се за живот птица на Антарктику. Из гнезда једног патљавог орла, који живи у тој области узео је јаје из кога је извукао његову садржину. После тога је у унутрашњост јајета ставио један регистратор за обележавање температуре и поново уштрацао беланце. У току девет дана регистратор је сваких 14 минута бележио разлику у температури. На овај начин је утврђено да се температура у јајету поела на 35 степени, док је тело птице за то време имало 41 степен.

НОВ ИЗВОР ШЕЊЕРА

Шењерна трска и репа нису једини извори за добијање шењера. Постоје и други. У Бразилији и Парагвају расте биљка под именом „Стевија ребадијана“. За справљање шењера од ње користи се само њено суво лишће, које је најслабе. За ово се знало још пре рата, па је 1937 године почело и да се бере. Али, рат је све омео. Недавно је опет покренуто ово питање, па су организована и предузећа у Бразилији која ће се бавити овим послом.

ПЕЧУРКЕ КОЈЕ СВЕТЕ

Постоји једна врста печурки које свете. Расту на дрвећу, храсту, бору и другим. Јачина светлости коју печурка испушта толика је да се при њој може читати у замраченој просторији. Међутим, ако се печурка стави под празно звоно, светлуцање престаје. Чим се ваздух врати, печурка поново светлуца.

ТРАНЗИСТОРИ ЗА ДОМАЋЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ АПАРАТЕ

Транзистор који претставља идеални извор електричне енергије када су у питању сла-

бе струје, а нарочито портабл радио-апарат, имао је доскора врло ограничену примену. Недавно су, међутим, у Француској почели да се праве први транзистори од једног киловата. Ускоро ће се они употребљавати уместо обичне струје — као изванредно трајни и сигурни уређаји за домаће електричне апарате.

ЗАУСТАВЉАЊЕ СРЦА ЗА РЕНДГЕНСКИ ПРЕГЛЕД

Нови метод у рендгенологији који много обећава јесте снимање срца чији се рад зауставља да би се добила јаснија слика оболелих срчаних артерија. Овај метод су пронашла три лекара из Филаделфије.

За сада се врше само експерименти на животињама. Срце се за моменат зауставља убривањем ацетилхолина у вену на руци. Срчане артерије се тада испуне контрастном материјом која снимак чини сасвим јасним.

ДВА ДАНА СУ БИЛИ У ЕПРУВЕТИ

Експеримент који су извели научници са Краљевског ветеринарског колеџа у Лондону, заслужује пажњу:

Ембриони мишеви су извађени из мајчине утробе кад су се састојали само из осам-шеснаест ћелија, а то је — два и по дана после оплођења. Тада су били поенети у епрувету са хранљивом подлогом. После два дана унесени су поново у материцу једне друге правдне мишице. И мишићи су нормално дошли на свет. Сад већ имају четири недеље.

ЈОШ ЈЕДАН РАДИОТЕЛЕСКОП

Огроман капитал се улаже у индустрију која производи најразноврсније потребе за путовање ракета око земље. У те сврхе се гради у Америци за потребе морнарице и један нов радиотелескоп који ће, према прорачунима, стајати око 60 милиона долара. Стручњаци мисле да ће овим радиотелеском моћи да хватају сигнале емитоване са ракета изабачених са Земље, док круже око планета.

... морски риба дрх туља, позната по томе што пр. зводи електричне ударе, доноси на свет живе мала дунце, шест до четрнаест њих на броју.

... у праисториско време речна риба била је много крупнија него данас. На осно-

... најстарији становници Војводине за које се зна били су Агатири које помиње „отац историје“ Херодот.

... птица чворак храни своје младине око 150 пута дневно, врабац око 250 пута, сеница око 560 пута, а чађава ласта до 800

ву података којима располажу археолози, тада су и у Дунаву рибе биле толико велике да су их становници Подунавља ловили харпунима.

... снег пада само на једној тврди земљине површине. Према томе већи део становништва земљине кугле никад није видео снег.

... од свих наших река прво се замрзне Босут и канали у Бачкој.

... Египћани су писали мастилом које

пути! Буљина, која је ноћна птица, храни у току ноћи своје младе до 40 пута.

... плодови тропске биљке сузна трава имају тврди и сјајан омотач сличан слоновој кости, који може да запара чак и камен белутак. Од плодова ове биљке праве се разни украсни предмети.

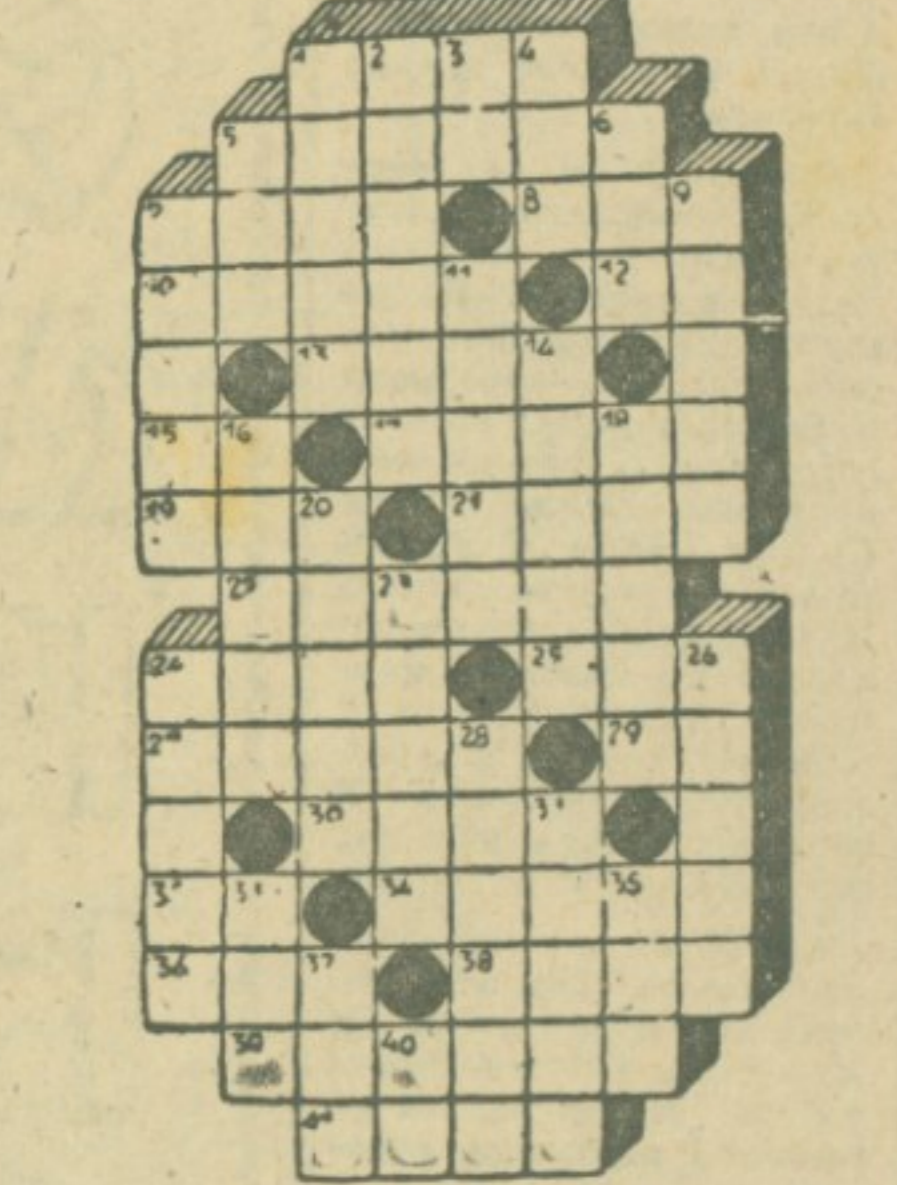
... израз „плагријат“, који данас означава уметничку крађу, постао је од латинске речи „плагријум“ која значи „продаја нечега што припада друге“.

су справљали од сагореле смоле оморице растворене у води.

Водоравно: 1) страна мушко име; 2) француски економист (19. в.); 3) град у Аустрији; 4) птица тркачица; 5) део капуте; 6) предлог; 7) бог рата код старих Грка; 8) део латинице; 9) део прста; 10) ароматична биљка; 11) улазница; 12) пустињска товарна животиња; 13) позначај за главу; 14) женско име; 15) река у Француској; 16) ономастопа лаважа; 17) мушко име; 18) хемички знак за преедмис; 19) решење о отпуштању из службе; 20) фудбалски термин; 21) зукан на Сицилији; 22) највеће од Сундских Острва; 23) део тела.

Усправно: 1) домаћа животиња; 2) град у Швајцарској; 3) предлог; 4) река у СССР; 5) прилог за време; 6) орган чула мириса; 7) наша планина; 8) луксузан брод; 9) део града (множ.); 10) музичка лествица; 11) град на обали Јужног Кинеског Мора; 12) област у Турској; 13) држава у Азији; 14) личност из опере „Тоска“; 15) део школског намештаја; 16) извештај о послатој роби; 17) део радиоапарата; 18) музички састав са осам чланова; 19) година; 20) година у години (лат.); 21) гојење свиња; 22) познати завод из Ниша.

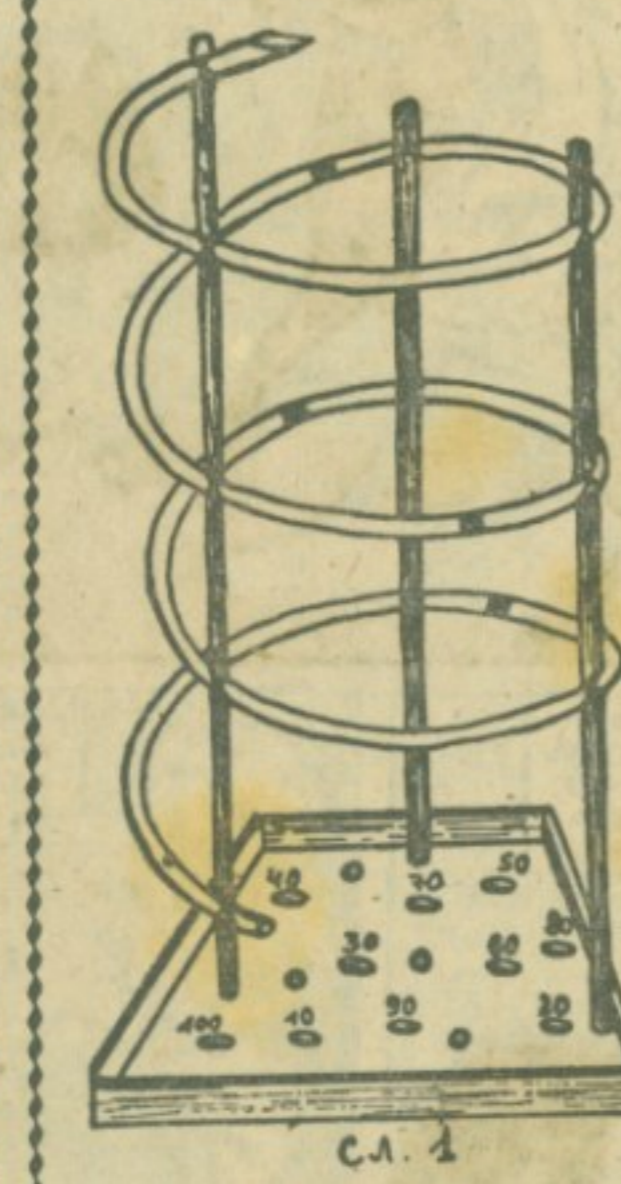
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) осмос; 2) Гвањанка; 3) Грег; 4) мала; 5) ровац; 6) ил; 7) Арес; 8) еп; 9) окарп; 10) Чап; 11) Итон; 12) пликник; 13) Кина; 14) реп; 15) анали; 16) ре; 17) небо; 18) ак; 19) масер; 20) лат; 21) њива; 22) пераца; 23) Меза.

Усправно: 1) Олина; 2) Фигаро; 3) Ин; 4) сизи; 5) гро; 6) али; 7) греч; 8) Албин; 9) цезин; 10) сати; 11) Папиа; 12) покер; 13) диван; 14) калем; 15) Казан; 16) Петра; 17) Ибанез; 18) осид; 19) кап; 20) Ева; 21) гес; 22) ре.

ДЕДИНЕ ЛУКОВИЧЕ ВЕШТИНЕ

ДВЕ ИГРЕ СА ЦЕВИМА ОД ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ

СЛ. 1

Потребне су вам провидне цеви од пластичне масе у боји. Од два метра ових цеви можете са мало труда направити врло занимљиву друштвену игру која ће вам, додати праву разоноду за време зимских дана. При куповини цеви pazите да оне буду довољно широке да би кликер несметано могао пролазити. Направите дрвену кутију произвољне величине. Избушите без реда на њеном једном делу, мало већих од вањег кликера. Нумерисајте рупе, као што се види на слици 1, од 10 до

100. Заболите у дно кутије три штапића који ће држати ваљку цев. Танком жицом од месинга причврстите цев коју ћете спирално обмотати око штапића али pazите да приликом везања цеви не стегнете сувише, па да кликер не може да прође.

Горњи крај цеви засеките укос, а доњи равне. Кликер који ћете ставити на горњи, косо засекени крај цеви, скотрљаће се кроз провидну цев испусти на доњем крају и улетети у једну од назначених рупа. Ко постигне највећи број поена победилац је у игри. Број се до живаду.

Друга игра је такође врло занимљива. Узмите даску или

СЛ. 2

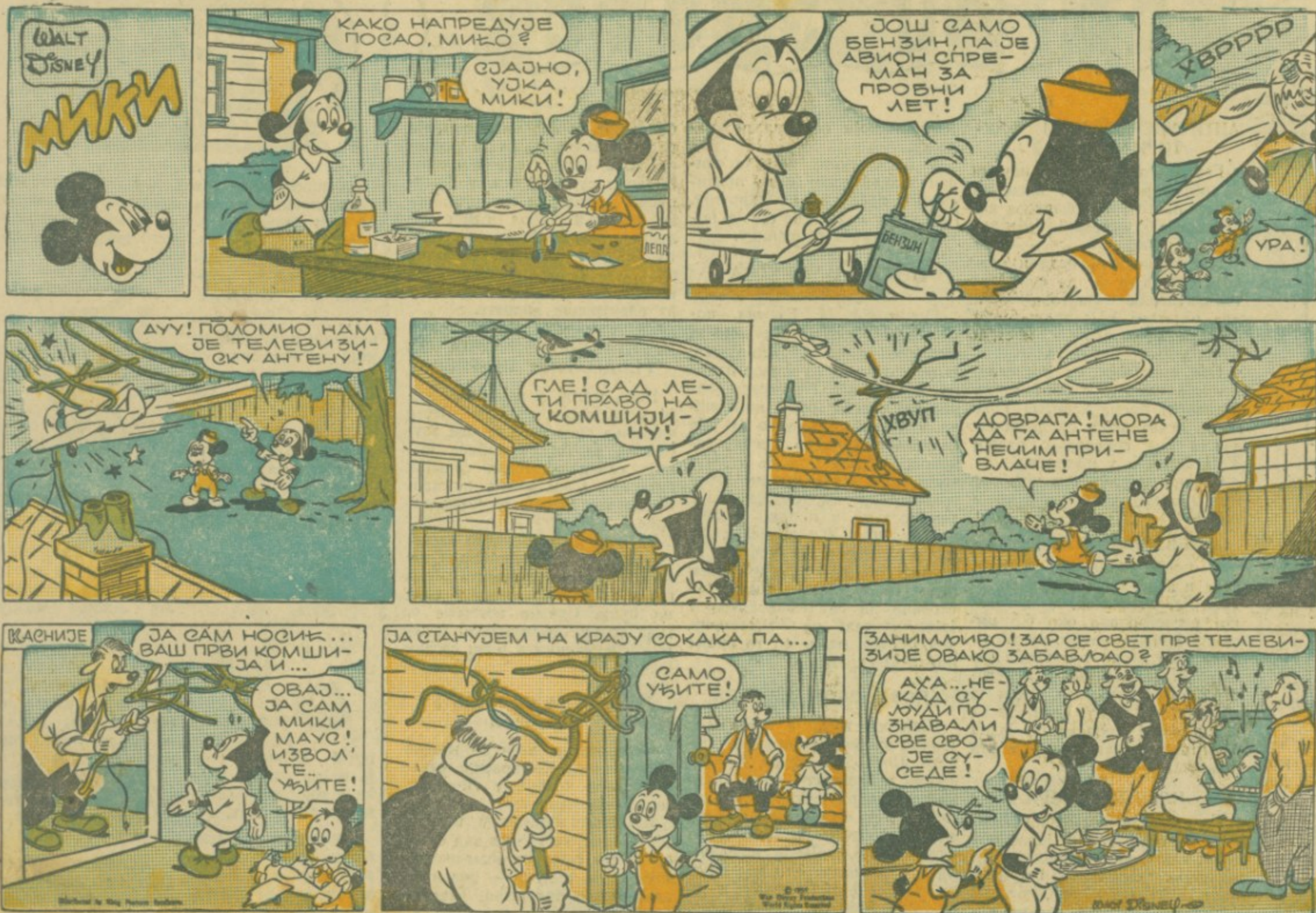
картон дужице најмање метар и по. По њеној дужици причврстите месинганом жицом паралелно две пластичне цеви, али вијугава, све до пред крај. Завршени цеви треба да буду окренути једни према другом. Кликер сами направите од плуте, али pazите да њихова величина буде подељена према ширини цеви.

Кликер онда ставате у цев. На почетку сваке цеви наместите пумени кружицу-кутицу. Притискајући њу потискујете кликер кроз цев. На средини, између завршетка цеви победна је у даску мала заставица — циљ. Чим кликер пре стигне до циља, тај је победник.

За памћење

Ако вам неко каже десет измена да ли сте способни да их поновите истим редом без грешке? То је мало вероватно и зато треба добро направити памћење. Међутим има један врло лак начин да то изведете без муке чак и са двадесет измена.

Изговарајте поменуто измене полако жмуречи, и замислите низ цртежа који су повезани међу собом, тако да сваки следећи буде везан за претходни, а да сви заједно дају једну целину. На пример, узмите измене: слој цигарета, трака, корпа, цвекле и тако даље и замислите најпре слона; тај слој цигарета је обавијена траком; на једном крају те траке види слој корпа. Та корпа је пуна цвекле итд. Покушајте! Видећете да можете поновити не само пет, него и много више измена. Сами ћете признати да је то врло добро вежба за памћење.

ШТА ЈЕ ПРВО НАУЧИО

Шетајући улицама, Мики виде једно трогодишње дете које је неутешно плакало.

— Шта ти је мами? — упита га Мики милујући га по коси.

— Нема ми маме... А-а-а-а!

— А где ти је мама?

— Не знам.

— Знаш ли где станујеш?

— Не знам. А-а-а-а!

— Не плачи... Знаш ли бар како се зовеш?

— Не знам.

— А шта онда знаш?

— Знам... Ке села села!

СУСЕДОВ ПОКЛОН

Гаји био рођендан и Пата му поклонила добом. Гајине среће! По цео дан удара у неба, све се ори.

После неколико дана Паја каже Пати:

— Изгледа ми, Пато, да наш сусед није богзна како одушевљен Гајиним бубњањем.

— Откуд знаш?

— Гаја ми се хвали да му је јутрос поклонио перорез.

— Ја не видим да то има неке везе...

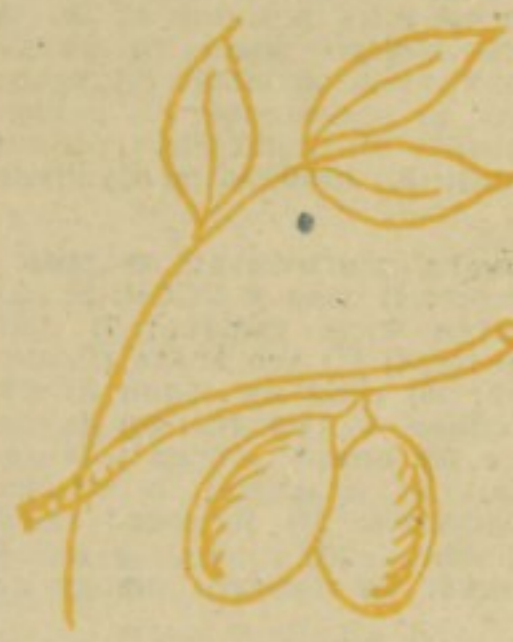
— Слушај само. Сусед је том приликом питао Гају да ли зна шта се налази у бубњу.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

- Шта је зерделија?
- Шта је чамбас?
- Шта је куркум?
- Шта је мегалограф?

ОДГОВОР

ЗЕРДЕЛИЈА је врста шљиве, која се не двоји од коштице. Расте и самоникла поред шљивика.

а и у самим шљивцима. На њу се калеле шљиве бистрице.

ЧАМБАС је реч персијског порекла и означава човека који се „игра својом главом“. У почетку турске владавине чамбаси су били нередовни и смели војници који су логорovali у приморским крајевима Мале Азије. Султан Селим II уринуо је тај ред војске. Доцније реч чамбас означава израча на конопцу, циркуског јатача, вештог и окретног човека, па, најзад, трговца коњима. У овом последњем значењу употребљава се и код нас.

КУРКУМ је врста тропске биљке. Има жуто корен, пријатан мирис и љут укуса. Од ове биљке добија се куркумин — смоласта жућкаста материја.

МЕГАЛОГРАФ је сликар који ради све, а нарочито људе, у природној величини.

БАШ ЧЕДНИК

